

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

**Tvorba školního vzdělávacího programu
pro předškolní vzdělávání**

Bakalářská práce

Helena Turková Kubátová

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Alena Váchová

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Forma studia: kombinované

Ročník: třetí

České Budějovice 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Tvorba školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání“ vypracovala samostatně, pouze s použitím literatury uvedené v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses. cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne: 25. března 2011

.....
Helena Turková Kubátová

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat své vedoucí bakalářské práce, paní PaedDr. Aleně Váchové, za metodické vedení práce a cenné rady.

ANOTACE

Cílem práce je potvrdit přínos tvorby vzdělávacího programu pro zkvalitnění vzdělávání v konkrétní mateřské škole.

Obsahem teoretické části jsou východiska současného předškolního vzdělávání, školní kurikulum a školní vzdělávací program, techniky, zásady a postupné kroky tvorby školního vzdělávacího programu.

V praktické části jsem ověřovala tyto postupné kroky na svém pracovišti a posuzovala vhodnost některých technik týmové práce doporučených v literatuře. Popsala jsem konkrétní průběh tvorby a vliv programu na realizaci vzdělávání v mateřské škole. Výsledný školní vzdělávací program je součástí této práce.

Klíčová slova:

kurikulum, autoevaluace, integrované bloky, klíčové kompetence, činnostní učení, kooperativní učení, prožitkové učení,

ABSTRACT

The aim of my work is to confirm the benefits of the creation of the school curriculum and to improve the education in the particular kindergarten.

The theoretical part contains a starting point of the current preschool education, the school curriculum and principles and progressive steps of the creation of the school curriculum.

In the practical part a student checks the consecutive steps in her workplace. She qualifies the appropriateness of certain teamwork techniques which were recommended in the literature and describes a particular course of the creation and the program's impact on education in the kindergarten.

The final school curriculum for preschool education is a part of this work.

Keywords:

curriculum vitae, selfevaluation, entegrated bloks, key competences, aktivty learning, cooperative learning, experience learning

OBSAH

ÚVOD	6
------------	---

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. PŘEDŠKOLNÍ KURIKULUM	8
1.1 POJETÍ KURIKULA	8
1.2 PŘEDŠKOLNÍ KURIKULUM V ČESKÉ REPUBLICE	8
1.3 HISTORICKÁ PROMĚNA PŘEDŠKOLNÍHO KURIKULA	9
2. RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM.....	12
2.1 VZDĚLÁVACÍ CÍLE.....	12
2.1.1 Formulace dílčích cílů.....	12
2.1.2 Pojetí cílů v Rámcovém vzdělávacím programu.....	13
2.1.3 Práce předškolního pedagoga s cíli	14
3. PROCES A TECHNIKY TÝMOVÉ SPOLUPRÁCE	16
3.1 PROCES TÝMOVÉ SPOLUPRÁCE.....	16
3.2 TECHNIKY TÝMOVÉ SPOLUPRÁCE	19
3.3 TECHNIKY PRO TVOŘIVÉ POSUZOVÁNÍ NÁPADŮ	23
4. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM.....	26
4.1 OBECNÁ KRITÉRIA ŠVP	26
4.2 OBSAH VLASTNÍHO DOKUMENTU	29

II. EMPIRICKÁ ČÁST

1. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	34
1.1 CÍLE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	34
1.2 METODY A TECHNIKY SBĚRU DAT.....	34
1.3 POPIS TERÉNU A VÝZKUMNÉHO VZORKU	34
2 POSTUPNÉ KROKY TVORBY ŠVP PV NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	35
2.1 PRVNÍ ŠVP NA OBDOBÍ 2005 – 2007.....	35
2.2 ŠVP NA OBDOBÍ 2007 - 2010	37
2.2.1 Evaluace programu a týmová tvorba ŠVP PV 2010.....	38
3. STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH PŘEDPOKLADŮ	42
4. ANALÝZA A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT	42
4.1 VERIFIKACE A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	50
ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
SEZNAM TABULEK	55
SEZNAM GRAFŮ.....	55
PŘÍLOHY	56

ÚVOD

Většina rodičů i učitelů se snaží dětem školu ulehčit, dělají pro to vše, o čem myslí, že by mohlo pomoci: vysvětlují, utěšují, snaží se o zpestření nejrůznějšího druhu. Tyto snahy se ale míjejí s podstatou problému. Jak říká Stehen Covey, mají žebřík opřený o nesprávnou zeď. Negativní zkušenosti ze školy má většina z nás. Nejde však jen o zážitky strachu, nespravedlnosti, nudy. Za daleko horší považují například nerozvinutí řady individuálních dispozic a schopností, snížení sebevědomí, vytvoření závislosti na autoritě, a neosvojení si komunikačních dovedností a kritického myšlení a přijetí představy, že soutěžit a dokazovat druhým, že jsou horší než já, je správné a je důležitější než spolupráce.

Tvrzení, že by se děti neučily bez donucení je většinou falešné. Potřeba učit se, porozumět okolí, vyznat se v souvislostech je v nás zakódována přímo geneticky. Nikdo nemusí děti nutit, aby se učily chodit, mluvit, aby se ptaly na nejrůznější věci, jevy, jejich význam a souvislosti a naučily se před vstupem do školy spoustu věcí. Řada lidí považuje „školní“ učení za něco jiného, než je spontánní učení v předškolním věku, a domnívá se, že má jiné zákonitosti. To je ale zásadní omyl. Děti se rády učí to, co má pro ně smysl. Podstatou učení předškolního dítěte je, že se dozvídá a učí věci, které pro ně mají smysl a že se to učí způsobem, který je přirozený a respektuje žákovu rozumovou úroveň. Předškolnímu dítěti přiznáváme plné právo, že je něco ještě nebaví. Respektujeme u něj jak individuální odlišnosti, tak přirozené zrání. Víme, že nutit dítě, aby se učilo plavat, když mu jeho vlastní zralost a zájem zatím velí jen se ve vodě cachtat, většinou vede k odporu a strachu z vody.

Z toho, co slyšíme, si dlouhodobě zapamatujeme velmi málo (asi 10 – 15%). Pokud něco vidíme a slyšíme současně, je šance o něco vyšší. Zvyšuje se dál, když můžeme o věci diskutovat, když můžeme sami něco dělat, zkoušet, zažívat. Nejvíce si zapamatujeme, když se snažíme něco naučit druhé (až 90%). Rádi se nazýváme národem Komenského. Komenský byl přesvědčen, že donucování do školy nepatří: vyjádřil to heslem *Omnia sponte fluent, apsit violentia rebus!* (Všechno nechť plyne volně, prosto násilí!). Moderní vědecké výzkumy mu dávají za pravdu. Děti ve škole nepotřebují zábavu a hru, jak se často mylně chápou alternativní přístupy: Klíčem ke kvalitnímu učení je zejména smysluplnost, přiměřenost učiva a metod věku, vlastní aktivita dětí, spolupráce a pohoda. Děti by se měly na učení aktivně podílet, nebýt jen pasivními příjemci, učivo i metody by měly respektovat individuální vzdělávací potřeby dětí. Pokud máme zájem,

aby děti získaly návyk pracovat s plným nasazením, aby byly trpělivé, tvořivé a iniciativní, učme je to na činnostech, které je baví, protože mají smysl (a nemusí být přitom zábavné), dejme jim prostor pro vlastní rozhodování a umožněme spolupracovat. A právě tato skutečnost mě vedla k tomu, že jsem si jako téma bakalářské práce zvolila tvorbu ŠVP a tím jsem chtěla vytvořit takové podmínky a obsah vzdělávání, který by byl smysluplný, na kterém by měl zájem celý pracovní tým.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. PŘEDŠKOLNÍ KURIKULUM

1.1 Pojetí kurikula

Původně latinské slovo curriculum znamená běh, průběh, závodiště, vozík. Ve vzdělávání jde o jakousi cestu, která má jedinci pomoci dojít při vzdělávacím procesu do určitého cíle. V současnosti existuje mnoho definic, které se snaží vystihnout správný význam pojmu kurikulum. Pedagogický slovník charakterizuje kurikulum ve třech významových rovinách: 1. Vzdělávací program, projekt, plán; 2. Průběh studia a jeho obsah; 3. Obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení. Průcha, J.; Walterová, E.; Mareš, J. Pedagogický slovník. Praha: Portál, 2009.

Kurikulum lze chápat v několika rovinách jako zamýšlené, realizované, skryté a dosažené. Zamýšlené, nebo-li plánované, kurikulum se objevuje v oficiálních dokumentech, které písemně zaznamenávají organizaci vzdělávacího procesu (Rámcový vzdělávací program, Školní vzdělávací program) i v plánech každé třídy. V konkrétních podmínkách každé školy a třídy se následně uskutečňuje realizované kurikulum, tedy dílčí skutečná práce pedagoga odvíjející se od daného prostředí, podmínek a specifického složení dětí, od situací, které zde nastávají. Skryté kurikulum tvoří vše, co na dítě ve škole působí (veškeré vztahy, prostor aj.), aniž by to bylo plánováno, avšak působí na vzdělávané nemalou měrou. Výsledkem vzdělávacího procesu, tedy realizovaného a skrytého kurikula je veškerá zkušenost dítěte či žáka, kterou si v průběhu výchovně vzdělávacího procesu osvojí, a to podle svých individuálních možností a schopností, tzn. kurikulum dosažené.

1.2 Předškolní kurikulum v České republice

Po roce 1989 začal v českém školství zásadní proces změn ve způsobu, cílech i obsahu vzdělávání dětí. Do popředí se staví respekt k vývojovým specifikům, potřebám a zájmům dětí.

V předškolních institucích byly postupně odmítány předrevoluční výchovné programy a nastalo hledání nových způsobů a možností, jak zajistit dětem předškolního věku kvalitní péči, výchovu a vzdělávání. Využívalo se poznatků z nejrůznějších alternativních systémů jak pro praxi, tak také pro zpracování vlastního kurikulárního dokumentu.

V České republice, je v současnosti zaveden dvoustupňový model kurikula, který rozlišuje státní a školní úroveň. V roce 2001 byl Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vydán Národní program rozvoje vzdělávání, tzv. Bílá kniha - strategický dokument, který předkládá obecné i dílčí informace pro jednotlivé stupně vzdělávání, ale také strategie vzdělávací politiky pro další období. Na státní úrovni vychází rámcové vzdělávací programy, které vymezují povinný rozsah, cíle, obsah a podmínky vzdělávání i požadavky na evaluaci. Podle Školského zákona je vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, a to pro jednotlivé etapy vzdělávání. Nejde o hotové dokumenty, podle kterých by bylo možno přímo pracovat. Pedagogickým pracovníkům je předkládán závazný rámec, do něhož zasazují vlastní práci v souladu s podmínkami konkrétní školy. Proto je povinností každé školy zpracovat si svůj vlastní Školní vzdělávací program - kurikulum na školní úrovni, jež je dále pedagogy rozpracovááno.

Rámcový program pro předškolní vzdělávání (dále RP PV) vyšel poprvé již v roce 2001 jako pracovní verze tohoto dokumentu za účelem jeho aplikace v mateřských školách. V důsledku vydání nového školského zákona a s pomocí výsledků z praxe byla v roce 2004 uvedena nová verze dokumentu s názvem Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV). Od 1. září 2007 se stal závazným dokumentem pro vzdělávání v mateřské škole.

1.3 Historická proměna předškolního kurikula

Proměna společnosti v historickém kontextu podmiňuje i proměnu v systému výchovy a vzdělávání dětí. Zpočátku nenajdeme konkrétní písemné vzdělávací programy, poznatky jsou čerpány ze způsobu života v rodině, přístupu k dětem v daném období a společnosti, později také z dochovaných děl různých autorů, kteří pojednávají o dětství a jeho zákonitostech.

Pro předškolní vzdělávání se stává významným rok 1632, v němž Jan Ámos Komenský předkládá své Informatorium školy mateřské jako první soustavnou teorii vzdělávání a výchovy nejmenších dětí od narození do šesti let, pojednávající o cílech, obsahu, metodách výchovy nejmenších a o přípravě dětí pro národní školu.

S rozvíjejícím se kapitalismem v 19. století se pojí také počátky veřejných předškolních institucí, což předpokládá vznik písemných dokumentů, které by poukazovaly na vytvoření určitého výchovného systému v mateřských školách či opatrovnách. Jedním z takových pracovních programů je dílo Jana Vlastimíra Svobody nazvané Školka, obsahující mimo jiné i teorii, také metodické a praktické náměty.

Svoboda, učitel první opatrovny na Hrádku v Praze, navázal na pokrokové myšlenky Komenského a mnohé z nich dále rozpracoval.

Dalším historickým pramenem pro poznání výchovné práce v předškolních institucích se staly některé tituly rozvíjející se české pedagogické literatury. Díla autorek jako B. Ledvinkové, B. Studničkové či L. Písařové nebyla sice uceleným výchovným a vzdělávacím programem, ale přinesla do předškolních institucí nové poznatky v oblasti teorie i praxe.

Ve snaze o reformu systému školství na počátku 20. století figurují jména jako Dewey, Montessori či Decroly. Důraz je kladen na principy individualizace vzdělávání, svobody dítěte, dětské tvořivosti a aktivity. V našich zemích byly reformátorské kroky vedeny zejména Idou Jarníkovou a Annou Süssovou.

V popředí stála snaha o odstranění školských způsobů v mateřské škole, přiblížení se prostředí rodiny, všestrannému vzdělávání s respektem k individuálním potřebám jednotlivých dětí. Dalším historickým pramenem pro poznání výchovné práce v předškolních institucích se staly některé tituly rozvíjející se české pedagogické literatury. Díla autorek jako B. Ledvinkové, B. Studničkové či L. Písařové nebyla sice uceleným výchovným a vzdělávacím programem, ale přinesla do předškolních institucí nové poznatky v oblasti teorie i praxe.

Období po roce 1945 přineslo velký nárůst počtu mateřských škol a jeslí, z čehož vyplynula nutnost sjednotit program výchovné a vzdělávací práce do obecně závazných osnov.

Východiskem pro první ucelený program se staly právě osnovy z roku 1938. V následujícím období byly dokumenty často přepracovávány, jejich názvy se více či méně měnily a upravovaly.

Hlavní cíl předškolní výchovy se odvíjel z politického uspořádání státu - děti byly vedeny ke kolektivismu v duchu společenské ideologie. Obsah byl rozdělen do složek výchovy - tělesné, rozumové, mravní, pracovní a estetické, zahrnující oblast hudební, výtvarnou a literární. K některým osnovám byly také vydávány metodiky, které podrobně rozpracovávaly organizaci v mateřské škole.

Posledním dokumentem byl Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy z roku 1984, který ztratil svou platnost v roce 1990. Na něj pak navázalo období hledání způsobu, jak vytvořit kvalitní vzdělávací program.

V roce 2001 zveřejněn Rámcový program pro předškolní vzdělávání (RP PV). Mateřské školy tedy jako první vzdělávací instituce dostaly do rukou kurikulum vycházející ze závěrů Bílé knihy. Nešlo ještě o dokument závazný, ale pouze doporučený. Po následující tři školní roky se v praxi prověřoval, byly vytvářeny první školní vzdělávací programy. Pedagogové se různými cestami seznamovali s novým pojetím předškolního vzdělávání, ať už ve formě seminářů či samostudiem. Není divu, že mnozí jej z různých důvodů nepřijali. Šlo o převratnou změnu v jejich práci, v níž byla vyžadována podstatně větší samostatnost, zodpovědnost, tvořivost.

RP PV byl strukturován do devíti kapitol. Po úvodním vysvětlení smyslu nového dokumentu a jeho počátcích vzniku byla uváděna specifika předškolního vzdělávání, která udávají směr pedagogické praxi.

Jádro programu tvořily rámcové cíle a záměry, obsah a podmínky předškolního vzdělávání. Cíle byly dále hierarchizovány - od rámcových, přes specifické vzdělávací až k očekávaným kompetencím. K podstatné změně došlo ve struktuře vzdělávacího obsahu, který dlouhá léta tvořily jednotlivé složky výchovy. Obsah vzdělávání se nyní členil do pěti oblastí, rozlišených na základě vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, k druhým lidem i k okolnímu světu. Dítě poznává své tělo a psychiku, postupně vnímá druhého člověka a kamaráda, učí se žít ve společnosti a vnímat okolní svět. Součástí jednotlivých oblastí obsahu jsou také rizika upozorňující pedagoga na skutečnosti, které mohou ohrožovat vzdělávání. Podle tehdejších legislativních dokumentů byly podrobně rozpracovány podmínky předškolního vzdělávání: věcné a psychosociální, životospráva, organizace, řízení mateřské školy, personální a pedagogické zajištění a spoluúčast rodičů.

Další kapitola se zabývala vzděláváním dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných, pro něž byly stanoveny některé další potřebné podmínky.

Evaluační kapitola předškolního vzdělávání udává nový směr pro analýzu a hodnocení vzdělávací činnosti, stručně tedy byla rozpracována v samostatné kapitole. Vzhledem ke změně postavení předškolního pedagoga charakterizoval RP PV jeho profesionalitu a odpovědnost. V závěrečné kapitole byly uvedeny zásady a doporučení pro vypracování školních a třídních vzdělávacích programů.

V roce 2004 byla tato pracovní verze aktualizována a znovu vydána jako Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV), a to v souladu s vydáním nového školského zákona a dalších kurikulárních dokumentů (pro základní a střední vzdělávání). Základní pojetí a východiska se nezměnila.

2. RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

2.1 Vzdělávací cíle

Vzdělávání dětí představuje cílené působení na jejich rozvoj, a proto je zapotřebí věnovat značnou pozornost právě vzdělávacím cílům. Pedagogický slovník uvádí, že jde o jednu z kategorií obecné didaktiky vymezenou jako „1) účel, záměr výuky; 2) výstup, výsledek výuky“. Výsledek se u dětí projevuje ve změnách v oblasti vědomostí, dovedností, chování, přístupů a postojů.

2.1.1 Formulace dílčích cílů

Obecné vzdělávací cíle jsou určitým vodítkem, cestou určující směr ve vzdělávání. Pro každodenní práci pedagoga je nutná operacionalizace cílů, tedy formulace takové podoby, která by splňovala základní vlastnosti - komplexnost, konzistentnost, kontrolovatelnost a přiměřenost. Poznatky obecné didaktiky, týkající se těchto vlastností cílů, aplikovala na podmínky předškolního vzdělávání Eva Šmelová. (2004)

Komplexnost vyjadřuje požadavek na respektování osobnosti jako celku. Cíle se stávají komplexními, jestliže zahrnují vědomosti, dovednosti i postoje, tedy oblast kognitivní, psychomotorickou a afektivní. Ačkoliv jde o jednu z požadovaných vlastností, v běžné praxi se stává, že ne vždy ji lze zcela naplnit, v některých integrovaných blocích tak může jedna z oblastí převládat nad jinou. Pedagog by ale měl respektovat tento požadavek a akceptovat vzájemnou souvislost oněch dimenzí, aby nedocházelo k jednostrannému směřování dětí, jako tomu bylo v minulosti, kdy se hlavní část výchovně vzdělávacího procesu zabývala výhradně kognitivní oblastí.

Konzistentnost neboli soudržnost vyjadřuje vnitřní vazbu cílů, znamená to, že nižší cíle jsou podřízeny vyšším a naopak vyšší jsou závislé na dosažení nižších. V praxi se vychází od záměrů stanovených v kurikulárních dokumentech (RVP, ŠVP) přes cíle tematických celků až k jednotlivým činnostem s konkrétními dětmi.

V definici vzdělávacího cíle podle Pedagogického slovníku byl zdůrazňován nejen záměr, ale také výsledek. Pro zvýšení jeho **kontrolovatelnosti** by měla formulace cíle obsahovat výkon dítěte, podmínky pro realizaci a normu výkonu. Požadovaný výkon nejlépe vystihují tzv. aktivní slovesa, vyjadřující konkrétní činnost, kterou je možno pozorovat a následně vyhodnotit, zda byla splněna či nikoliv. Dále se stanoví podmínky, za nichž by měla být daná činnost provedena (samostatně, s dopomocí, ve dvojici, ve skupině aj.) a kvalita dané vědomosti, dovednosti či postoje.

Poslední důležitou vlastností cíle je **přiměřenost**. Pedagog přihlíží k vývojovým specifikům dětí určitého věku, ale také k aktuální skupině, se kterou pracuje. I přes blízkost věku se u dětí nacházejí mnohé rozdíly v mentální, afektivní i psychomotorické oblasti. Naším cílem není požadovat po všech stejný výkon, ale nabídnout všem možnost daného výkonu dosáhnout, což předpokládá specifikaci požadavků a tím také dodržení jejich přiměřenosti. (Šmelová, 2004)

2.1.2 Pojetí cílů v Rámcovém vzdělávacím programu

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání stanovuje čtyři kategorie cílů, a to na dvou úrovních - obecné a oblastní. Cíle mají podobu záměrů a výstupů, jak to ostatně vysvětluje definice podle Pedagogického slovníku (viz výše). V úrovni obecné se jedná o rámcové cíle a očekávané kompetence, v jednotlivých oblastech jsou vytyčeny dílčí cíle a dílčí výstupy. Celý systém vzdělávacích cílů je těsně provázán.

Rámcové cíle jsou formulovány jako záměry vést každé dítě tak, aby se stalo plnohodnotnou osobností a získalo tak důležitý základ pro další působení nejen ve škole, ale především v osobním životě. RVP PV předkládá tyto záměry:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznávání,
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost,
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Pro pedagoga je důležité si uvědomit, že tyto záměry má mít stále před očima. Jsou pro něj směrem, kterým má děti vést, jelikož vychází ze specifik předškolního vzdělávání. Jejich naplnění nespočívá jen v předem připravených činnostech. Jednání a chování každého pracovníka, nejen pedagogického, v předškolním zařízení má vycházet a zároveň směřovat k daným záměrům, což vede k vytváření základů klíčových kompetencí.

Klíčové kompetence jsou obecně formulovány jako „soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince“. V obecné úrovni jsou pro předškolní vzdělávání vymezeny následující okruhy klíčových kompetencí: kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. V RVP PV jsou formulovány jako výstupy pro „absolventa“ mateřské školy.

Dílčí cíle jsou vodítkem pro pedagoga a vyjádřením toho, co by měl u dětí podporovat. RVP PV je uvádí v jednotlivých vzdělávacích oblastech: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost a Dítě a svět. Jsou formulovány jako záměry pro pedagoga, nikoliv pro dítě.

Očekávané výstupy se rovněž vztahují k jednotlivým vzdělávacím oblastem. Jejich formulace však probíhá směrem k dítěti, vyjadřují to, co dítě zpravidla na konci předškolního období dokáže. Propojují se zde dovednosti, vědomosti i postoje, které nejsou nijak oddělovány. Očekávané výstupy mají podobu kompetencí. Jejich praktická použitelnost vychází také z toho, že jsou formulovány pomocí slovesných tvarů (zvládnout, pojmenovat, rozlišovat, formulovat, popsat, sledovat, řešit problémy, soustředit se, zorganizovat, vyjádřit, spolupracovat, respektovat, vyjednávat, porozumět apod.). Osvojení těchto výstupů není pro dítě povinné. Každý jedinec dosahuje na konci předškolního vzdělávání daných kompetencí v jiné míře, která odpovídá jeho osobnosti. Pedagogický pracovník by tedy měl vnímat naplnění výstupů jak v individuální sféře - jako portfolio konkrétního dítěte, tak v pohledu celé skupiny. Průběžným vyhodnocováním může reagovat na dílčí výsledky a postupovat u dítěte individuální cestou.

Záměry a výstupy v předškolním kurikulu nahrazují konkrétně rozpracované úkoly v minulých učebních osnovách a výchovných programech. Pro pedagogy se tak otevřela cesta k vlastní tvořivosti, nejsou pevně svázáni přehnaným množstvím úkolů rozčleněných podle věkových kategorií a jednotlivých výchovných složek.

2.1.3 Práce předškolního pedagoga s cíli

Předškolní pedagog se ve své práci setkává s různými druhy cílů, některé z nich jsou univerzální a prostupují veškerým děním v MŠ (rámcové), jiné musí operacionalizovat tak, aby se staly smysluplnými pro výchovně vzdělávací proces. Vychází z poznatků a požadavků obecné didaktiky, které na základě specifik předškolního vzdělávání aplikuje do praxe.

Rámcový vzdělávací program umožňuje pedagogickému pracovníku značnou tvořivost. Nedává přesný popis, jak pracovat s cíli, rozlišuje pouze jejich úroveň ve dvou rovinách a předkládá je ve dvou podobách jako záměry a výstupy. Podstatné je rozlišení formulace vzhledem k pedagogovi a vzhledem k dítěti, z čehož vyplývá, že je možno pracovat oběma způsoby. Ve výsledku by ovšem nemělo jít o pouhé opisování cílů a jejich odškrtnutí ve smyslu „splněno - nesplněno“, jak na to upozorňuje také Manuál k přípravě školního vzdělávacího programu (2005). Pro stanovení cílů vymezuje pouze tuto informaci: „Lze jej pojmut a popsat různě: jako účel, záměr, také jako očekávaný vzdělávací přínos, výstup, výsledek. To vyžaduje od pedagoga zamyslet se nad tím, proč dětem tento blok nabízí, co v jeho rámci sleduje, co chce dětem zprostředkovat, co se dítě může prostřednictvím bloku naučit, v čem se může rozvinout či zdokonalit, či k jakým znalostem, dovednostem, postojům i hodnotám (kompetencím) může blok přispět. Záleží na povaze bloku i na pedagogovi, jaký způsob zvolí.“ (s. 13)

S kategorií cílů pracuje v konkrétní mateřské škole každý pedagogický pracovník, jejich oblast působení se však může odlišovat. Ve školním vzdělávacím programu, který je závazným dokumentem pro celou instituci, jsou zpracovány cíle tak, aby příliš neomezovaly a nesvazovaly práci učitelů v jednotlivých odděleních, pro něž ale pochopitelně platí požadavek soudržnosti, tedy respektování závislosti vyšších a nižších cílů. Proto se jeví jako velmi vhodné spolupracovat na tvorbě školního programu jako ucelený tým pracovníků a v otevřené diskusi hledat cestu, se kterou se všichni dokáží ztotožnit. V praxi je tomu stále bohužel tak, že ředitel či vedoucí pracovník připraví návrh, který sice dává k předložení, ale do něhož již dále nikdo nezasahuje.

3. PROCES A TECHNIKY TÝMOVÉ SPOLUPRÁCE

3.1 Proces týmové spolupráce

Týmová spolupráce je proces, který má několik etap, z nichž každá nese svá rizika. (Kolajová, 2006, s. 52) Celý proces začíná správným stanovením cíle na základě potřeb, motivů a vizí zadavatele, v našem případě ředitele školy. Následuje etapa správného výběru členů týmu, a to z hlediska jejich osobnostních, profesních a jiných dovedností i předpokladů. Stanovuje se rovněž počet členů týmu. Když máme dobře vybudovaný tým, nastává čas na tvorbu základní podoby projektu. V této fázi je důležité „vtáhnout“ všechny členy do této činnosti a tím jim umožnit identifikaci s cílem týmové spolupráce. Tím se proces posouvá do etapy stanovení základních pravidel a vymezení rolí jednotlivých členů. Pravidla a normy nemusejí být psané a už vůbec nejsou neměnné, protože správně fungující tým je flexibilní a dokáže pohotově reagovat na nečekané podněty či aktuální potřeby nutné k vyřešení úkolů. Nastává čas na vytvoření harmonogramu a plánu nezbytných činností, na stanovení dílčích termínů pro jednotlivé etapy a konečného termínu pro vyřešení daného projektu. Výstupy etap by měly být měřitelné a již nyní by mělo být určeno, jak je bude tým měřit. Prezentace výsledků práce týmu, vychutnání si úspěchu, ale i poučení z toho, co se podcenilo či nepovedlo, je poslední etapa procesu týmové spolupráce. (Kolajová, 2006, s. 53)

K hlavním přínosům týmu patří fakt, že lidé společně dovedou lepší práci, vymyslí více řešení, neboli „víc hlav, víc rozumu“ – při práci v týmu dochází ke spojení znalostí jednotlivých členů týmu, k jejich vzájemné inspiraci a sdílení zkušeností. (Horvátová, 2008, s. 117).

V rámci naší školy, byl cíl jasně stanovený, „potřebujeme vytvořit ŠVP, šitý na míru naší škole, dětem, rodičům i zaměstnancům“. Členy týmu se staly zaměstnanci školy a bylo důležité členy natolik zainteresovat, aby se ztotožnili se stanoveným cílem, byli ochotni kvalitně a zodpovědně vykonávat týmovou práci a aby uznávali její smysl a přínosy. V první etapě jsme si stanovili termín vyhotovení. Vymezili jsme si role jednotlivých členů, které se v průběhu práce mnohokrát měnily. Měnili se i členové jednotlivých tvůrčích skupin, podle toho, kterou část ŠVP jsme v daném okamžiku tvořili.

Stádia spolupráce

Rozvoj týmu probíhá často v typických vývojových stádiích: od prvotní orientace přes konflikty, pocit soudržnosti, opojení, zklamání až po přijetí, kdy po překonání mnoha problémů týmu pracuje úspěšně a na racionálním základě. (Kolajová, 2006, s. 53). K efektivní spolupráci v týmu vede dlouhá cesta. Nejasné rozdělení moci, úsilí o neprosazení i hledání vzájemných vztahů mezi členy týmu – to vše často vede k rozporům a konfliktům, které snižují výkonnost a negativně ovlivňují práci skupiny. Tým se vyvíjí, směřuje ke zralosti, přizpůsobivosti vůči prostředí i k pocitům jistoty. Podle Kreitnera a Kinickiho (in Kolajová, 2006, s. 53) prochází těmito typickými stádii:

Orientace

První stádium je charakterizováno nejistotou členů týmu a obavami o jejich postavení i roli. Objevují se vůdcové. Bývá to počátek týmové spolupráce, vzájemného oťukávání členů týmu v novém prostředí a v nových úkolech. Právě v tomto stádiu se tzv. „hrají“ rozmanité role, lidé se ukazují v tom nejlepším světle, což ale vůbec nemusí vypovídat pravdu o tom, jaký jedinec skutečně je. Vytvářejí se první dojmy, vznikají první sympatie a antipatie k jednotlivým členům týmu a teprve čas a další spolupráce ukáží, zda jsme se v odhadu a zařazení druhých členů nespletli.

Konflikt a výzva

Je to období vzájemného zkoušení a prověřování. Členové zjišťují záměry vůdce a zkoumají vlastní postavení ve skupině. Formuje se struktura týmu. Přicházejí drobné vzpory, stížnosti i výhrady. Někdy může dojít k otevřenému projevení odporu. Nabízený prostor a možnosti, které tým měl na samém počátku, jsou vymezeny a je nutné přijmout vzniklé struktury. Najdou se jedinci, kteří potřebují více času na adaptaci a v tuto chvíli mohou mít pocit, že ne vše odpovídá jejich očekáváním a představám. U nich hrozí největší možnost vzpory a konfliktů.

Koheze (soudržnost)

Přebudovává se mocenská struktura. Členové přijímají role a nepsaná pravidla týmové spolupráce. Otázky se řeší formou rychlé, věcné diskuse a rozvíjí se týmový duch. Pracovníci jsou spokojeni se svými rolemi i s přínosem, který pro ně účast v týmu má.

Opojení

Atmosféra je uvolněná, vládne harmonie, členové jsou zvýšeně aktivní. Práce v týmu uspokojuje nejen profesní, ale i osobní ambice či potřeby jednotlivců. Ti prožívají pocity radosti, spokojenosti i zvýšeného sebevědomí.

Zklamání

Bortí se pocit souladu, objevují se pocity promarnění potenciálu, vznikají podskupiny, výkon skupiny je výrazně negativně ovlivňován individuálními nedostatky. Soudržnost se snižuje, narůstá nezájem a kritické poznámky. Nastává opět zvýšené období rizika konfliktů a výměny názorů, které mohou mít často charakter spíše osobní než pracovní.

Přijetí

Předcházející období skončí ve chvíli, kdy se objevuje vůdce (optimista či realista). Většinou je to zralá a vyrovnaná osobnost, která podněcuje členy k novému střetu a požadavky na cíl. Dosavadní zkušenost zvyšuje schopnost pochopit vzájemná očekávání jednotlivých členů i týmu jako celku.

Výsledkem tohoto vývoje je vytvoření týmu, který je přizpůsobivý vůči požadavkům reálné situace. Vliv na tým má člověk se zkušenostmi a schopnostmi potřebnými k úspěšnému zvládnutí úkolu nebo aktivity. Tým odboural neefektivní prvky svého jednání, je zralý a schopný úkol řešit. Překonání všech etap vývoje neznamena, že už vše bude jako v pohádce, která má vždy dobrý konec. Je možné a velmi pravděpodobné, že se některá z etap objeví znovu, avšak s poněkud slabší intenzitou. (Kolajová, s. 52-55).

Podle (Horvátová, 2008, s. 136), zákonitosti vývoje týmové práce popisuje *teorie tzv. skupinové dynamiky*, která charakterizuje tyto čtyři základní vývojové fáze: *formování, bouření, normování, růst výkonnosti*. Dle Horvátové (2008) k efektivní týmové práci vede dlouhá cesta. Tým se musí nejdříve zformovat, poté najít cestu společné týmové práce, jejímž smyslem je požadovaný výkon. Je proto dobré znát princip a smysl jednotlivých etap, genezi týmu směrem k očekávanému výkonu.

V rámci naší MŠ, v počáteční fázi práce, pozorovala ředitelka závislost týmu na svém vedoucím (ředitelce). Poté tým demonstroval potřebu závislosti na vedoucí a nastala situace, kdy se tým dostal vůči vedoucí až do opozice. Nastala diskuse stylem *buď – anebo*, rozpor mezi úkolem a osobní orientací, individualizace, odpor k úkolům a metodám. V této situaci musela následovat otevřená výměna informací a názorů, byla

stanovena pravidla hry a začalo se hledat řešení problémů (prostřednictvím týmových technik spolupráce). Po krátké době došlo k akceptování role vedoucího týmu a mezi jednotlivými členy týmu a vedoucí se vytvořily vztahy zdravé vzájemné závislosti.

Vedoucí se stala partnerem týmu, vzájemná komunikace v rámci týmu byla otevřená a přátelská. Ředitelka usoudila, že je tým v této fázi natolik zralý, aby mohla delegovat organizaci, řízení, rozhodování a kontrolu tvorby ŠVP na jednotlivé členy. Nadále postupně docházelo k rozvoji týmu a zároveň k výborným výkonům.

3.2 Techniky týmové spolupráce

V této části jsou shrnuty techniky týmové spolupráce, které jsou vhodné pro hledání nápadů, pro tvořivé posuzování nápadů a techniky pro rozhodování. V různých odborných literaturách se objevují popisy mnoha technik např. (Sitná, 2009, s. 67) uvádí, brainstorming (bouře mozků), snowballing (sněhová koule), buzz groups (muší skupiny), role play (hraní rolí), rounds (kolečka), carousel (kolotoč), návštěvníci, diskuse, debata, case study (případová studie), goldfish bowl (akvárium), mentální mapování (myšlenkové mapy, pavučina, vědomostní mapy). (Horvátová, 2008, s.142) uvádí, myšlenkové mapy, brainstorming, brainwriting, occamova břitva, ishikawův diagram, defí metoda, metoda ABC, metoda kritické cesty.

Techniky pro hledání nápadů

Hledání nápadů je nedílnou součástí práce týmu. Je nutné nacházet nová řešení problémů, varianty vyřešení daného problému, návrhy na zlepšení apod. Pro tento druh práce v týmu je možné použít následující techniky: (Kolajová, 2006, s. 63)

- Brainstorming.
- Banka nápadů.
- Myšlenkové mapy.

Podstata technik hledání nápadů v týmu je založena na těchto základních poznatecích:

Čím více nápadů, přístupů a myšlenek, tím spíše nalezneme správné a optimální řešení. Tým vytvoří mnohem více originálních nápadů, než by to dokázal ve stejném čase jednotlivec. V následujícím přehledu výše uvedených technik je popsána jejich stručná charakteristika a uvedeny výhody jejich využití při hledání nápadů.

Brainstorming

Je nejznámější a také se nejvíce využívá. Jde o metodu, v rámci které každý z členů skupiny vyslovuje nahlas a co nejrychleji své nápady, ostatní se jimi inspiroují a přicházejí s dalšími náměty. Ty se zapisují a dále rozpracovávají. Brainstorming se využívá při řešení různých problémů. V zásadě je však nejvýhodnější využít ho v případech, kdy řešíte problémy, které se dají převést do otázek:

- Jaké jsou možnosti řešení tohoto problému?
- Co všechno můžeme udělat pro vyřešení obtíží?
- Co všechno má vliv na daný problém?
- Jak to udělat, aby ...

Výhody využití:

- Nalezení velkého počtu nápadů.
- Originalita nápadů – členové se navzájem inspiroují.
- Kompletní zmapování problémů v relativně krátkém čase.
- Rozvoj tvořivosti účastníků.
- Podporuje praxi v logickém myšlení.
- Probouzí emoce (kladné i záporné) a umocňuje prožitky.
- Podporuje představivost.
- Napomáhá budovat zdravé sebevědomí.
- Učí vyjádřit vlastní názor.
- Učí práci v týmu.
- Podstatnou měrou ovlivňuje schopnost zapamatování.

Podle (Sitná, 2009, s. 67) brainstorming je jednoduchá skupinová technika, nenáročná na organizaci a přípravu. Metoda je použitelná ve všech typech škol, mohou jí pracovat různě velké skupiny. Metoda je zaměřená spíše na kvantitu než kvalitu.

Rozvíjí kompetence

- Kompetence k řešení problémů – intenzivní soustředění na dané téma, tvorba asociací a odvozování souvislostí v rámci stanoveného tématu, návrhy řešení problémů.
- Kompetence komunikativní – přesné a výstižné vyjadřování, užívání kultivovaného verbálního projevu, aktivní naslouchání, respektování pravidel komunikace ve skupině.
- Kompetence personální a sociální – zvyšování sebevědomí posilování sounáležitosti se skupinou, rozvoj pozitivního klimatu.

Banka nápadů

Účastníci píší své nápady na lístky (co lístek, to nápad) a dávají je na jednu hromádku. Pak se všechny nápady mohou viditelně vystavit (například na nástěnku či tabuli). Tak se jednotliví členové mohou inspirovat podněty druhých k vymyšlení dalších nápadů. Banku nápadů je vhodné využít při řešení problémových situací nebo záležitostí, u kterých se předpokládá jisté napětí při projednávání. Každý totiž píše své nápady potichu na lístky a neříká je nahlas.

Výhody využití:

- Názory se neříkají nahlas, čímž se odbourávají psychické a sociální bariéry (strach z kritiky, zamítnutí vlastních nápadů, aniž bychom je domysleli).
- Originalita nápadů – jednotliví členové se navzájem inspiroují.
- Nalezení velkého počtu nápadů.

Myšlenkové mapy

Tuto techniku je možné použít i pro jiné účely, například pro záznam procesu tvorby projektu, přípravy jednání či porady apod. Tvůrčí skupina rozdělená do dvou či tříčlenných podskupin zachycuje své nápady do myšlenkové mapy tak, aby každá z nich vytvořila svou vlastní. Úkolem skupin je najít co nejvíce řešení formulovaného problému. Zápis pomocí myšlenkové mapy aplikuje asociativní způsob záznamu myšlenek (tj. takový způsob zachycení nápadů, který je přirozenější pro práci lidského mozku). Je možné použít obrázky či jiné symbolické vyjádření. Myšlenkové mapy je výhodné použít v momentě, kdy se potřebujeme problémem intenzivně zabývat a současně směřovat k jádru věci. Principem je z centra jádra řešeného problému vést ve směru hodinových ručiček paprsky v podobě nápadů a jejich alternativ či výhod a nevýhod dle zadání řešené problematiky (Kolajová, 2006, s.65).

Mentální mapa je nejdokonalejším organizačním nástrojem našeho mozku. Je nejsnadnějším prostředkem jak dostávat informace do našeho mozku a jak z něj informace dostávat ven – je tvůrčím a efektivním způsobem dělání poznámek, který doslova „mapuje“ naše úvahy (Buzan, 2007, s.14).

Výhody využití:

- Tvorba mapy nutí intenzivněji se zabývat řešeným problémem.
- Zájem je soustředěn k jádru věci (autoři jsou nuceni vystihnout problematiku jen několika slovy).
- Podrobné zmapování problému v relativně krátkém čase.
- Rozvíjení tvořivosti účastníků.
- Nahromadění mnoha informací na relativně malé ploše.
- Více si pamatujeme.
- Umožňuje nám sdružovat, nebo naopak od sebe oddělovat jednotlivé představy a vzájemně je porovnávat.

Po nastudování technik a z hledem k rozmanitosti jednotlivých technik, jsme pro tvorbu našeho ŠVP zvolili tři techniky, které se nám zdály jako nejvhodnější a nejsrozumitelnější v daném období. Byly to brainstorming, banka nápadů, myšlenkové mapy. Při další aktualizaci ŠVP a při tvorbě TVP předpokládáme i nadále využívat týmové techniky spolupráce, které vedou k efektivním výsledkům práce.

Snowballing (sněhová koule)

Tato týmová technika se odlišuje od ostatních týmových technik tím, že se začíná od jednotlivce. Dále se již pokračuje formou skupinové práce v postupně se zvětšujících „nabalujících se“ pracovních týmech (nabalující se informace). Skupiny se postupně zvětšují, téma a cíl zůstávají stejné.

Buzz Groups (bzučící skupiny)

Je velmi podobná metodě snowballing, od níž se liší pouze úvodní částí. Základní rozdíl spočívá v tom, že v tomto případě práci vždy zahajuje více členů, minimálně dva (nebo čtyři), a dochází tak ke vzájemnému ovlivňování a spolupráci členů už od začátku práce. Tuto techniku můžeme zařadit v každé fázi práce a může s ní pracovat i velká skupina členů týmu.

Role Play (hraní rolí)

Tato technika vyžaduje praktické zvládnutí nejen sociálních a komunikativních dovedností, ale i zvládnutí dovedností profesních. Prostřednictvím této techniky mají členové týmu příležitost uplatnit teoretické znalosti v praktických činnostech. Důraz je kladen na schopnost vcítit se do zadané role a co nejvěrněji ji – s použitím všech dosavadních znalostí a zkušeností – „přehrát“.

Carousel (kolotoč)

Kolotoč je technika, která patří mezi nejnáročnější po všech stránkách. Vyžaduje velmi pečlivou přípravu, pochopení a přesné dodržování organizačních pokynů všemi členy. Tato metoda musí být prováděna v prostoru vhodném pro skupinovou práci (kruhové uspořádání, prostor pro vytvoření stanovišť. Nejvíce se využívá ve dvou variantách – jako metoda **dvojitého kolotoče** (členové sedí v kruhovém uspořádání v párech) a jako metoda s názvem **Návštěvníci** (členové tvoří skupiny, které se točí kolem vytvořených stanovišť). Tato technika vede k intenzivnímu, detailnímu zaměření se na stanovené téma. Téma je touto technikou postupně důkladně rozpracováno do nejmenších podrobností, posuzuje se z mnoha pohledů a řešení je ovlivněno zkušenostmi členů.

Diskuse

Technika diskuse není složitá na přípravu, ale je náročná na stanovení rozsahu a zaměření diskutovaného tématu, na vedení členů na dodržování všech zásad verbální i neverbální komunikace a zásad diskuse. Tuto techniku můžeme používat v různě velkých skupinách. Ideální velikost skupiny podle (Sitná, 2009, s. 95) je 14 – 16 členů. Diskuse vede k otevřenému zvažování, posuzování a promýšlení názorů, postojů a individuálních přístupů, využívání zkušeností a sebereflexi.

Debata

Zvláštním rysem této techniky je skutečnost, že se jedná o improvizované didaktické představení, hru se slovíčky a argumenty, vyjadřování rozmanitých názorů. Jde zde o práci s informacemi a kritický přístup k nim, návrhy řešení problémů, logické vyvozování příčin a následků, schopnost okamžitého použití vhodně uspořádaných faktů, znalostí a souvisejících informací.

3.3 Techniky pro tvořivé posuzování nápadů

Dospěl-li tým k nějakým variantám nápadů nebo projektů, je důležité posoudit možné výhody, nevýhody a eventuální rizika těchto záležitostí. Posuzování můžeme využít i při konečném bilancování nějakého projektu většího rozsahu. Jeho výsledkem je nalezení pozitiv, negativ i rizik. Na základě těchto závěrů završíme úspěšnou realizaci projektu nebo změny. (Kolajová, 2006, s. 67).

Posuzovat můžeme prostřednictvím těchto technik:

- Blýskavice.
- Anonymní posuzování.
- Metoda „Philips 66“.

Blýskavice

Je to metoda rychlé kritiky nápadu nebo jevu. Každý z účastníků musí velice pohotově, jasně, stručně a co nejotevřeněji i nejkritičtěji sdělit svůj názor – nejdříve co se mu líbí, poté eventuální možné nevýhody, rizika či nedostatky konkrétních nápadů nebo návrhů. Tuto techniku je vhodné využít, potřebujeme-li rychle vyřešit problém nebo krizovou situaci v týmu, který je zralý a existují v něm pozitivní vyspělé vztahy, to znamená, že je zde možná otevřená kritika.

Výhody využití:

- Rychlé posouzení návrhu.
- Účelná, záměrná a cílená kritika.
- Při řešení problému možnost rychlého vyjasnění a urovnání.
- Zmapování názoru u jednotlivých účastníků.

S touto technikou, posuzování nápadů, jsme v období, utváření ŠVP pracovali málo. Ve škole je sice stabilní tým zkušených učitelek, ale v té době, s malými zkušenostmi v oblasti týmových technik. Při posuzování projevovaly ostych a zdrženlivost v kritice nápadů druhých.

Anonymní posuzování

Tato metoda umožňuje co nejotevřenější posuzování dané věci. Její pomocí získáme stručně objektivní zpětnou vazbu. Účastníci při ní zapisují své názory (klady a zápory) na papírky (co názor to papírek). Anonymní posuzování je vhodné použít, je-li potřeba důkladná zpětná vazba nebo posuzuje-li se důležitá věc, kde jsou pro vás názory kolegů důležité.

Výhody využití:

- Důsledné posouzení pro a proti.
- Zaručená větší otevřenost.
- Odbourání psychické a sociální bariéry (strachu z toho, že si kritiku někdo vztáhne na sebe, obecného strachu něco kritizovat apod.).

Při uplatňování této techniky jsme dosáhli očekávaných výsledků. Učitelky se zbavily psychických a sociálních zábran. Projevily požadovanou aktivitu. Využili jsme ji hlavně v oblasti vytváření podmínek vzdělávání, v organizačních podmínkách a řízení mateřské školy.

Metoda „Philips 66“

Jde o intenzivní techniku, při níž minimálně tři a maximálně šest lidí hodnotí po dobu šesti minut klady i zápory hodnoceného jevu. Úkolem každé podskupiny (minimálně dvě, maximálně šest) je v limitu šesti minut najít co nejvíce důležitých pozitiv a negativ na posuzovaném jevu. Tuto techniku je výhodné využít, je-li třeba rychle, v časovém deficitu, zhodnotit ve větší skupině jistý jev nebo posoudit konkrétní návrh a je-li k dispozici méně sešraný tým nebo budou-li se na posuzování podílet členové několika týmů (Kolajová, 2006, s. 69).

Výhodou využití:

- Velice rychlé posouzení ve větším týmu.
- Každý musí hledat jen důležitá pozitiva a negativa (je málo času).
- Lze takto pracovat i v nesešraném týmu.
- Může pracovat několik týmů najednou.

Tuto techniku jsme zvolili při rozhodování se, kterou ze čtyř navrhovaných verzí filosofie školy přijmeme. Pracovali jsme ve dvoučlenných týmech, přesto jsme touto technikou nebyli schopni, jasně filosofii definovat tak, aby byla přijatelná pro všechny.

Tvorba konsensu

Prakticky při každém jednání v týmu je třeba se na něčem dohodnout. Konsensus je dohoda, se kterou jsou všechny zúčastněné strany spokojeny. Je to sjednocení jejich názorů na problém. Vytvoření konsensu v týmové spolupráci znamená, že se podaří sjednotit názory všech členů na problém. Na jednání přichází každý člen se svým stanoviskem. Během jednání by se na konsensu měli všichni shodnout, pochopit ho, přijmout za svůj a v neposlední řadě by měli být ochotni a rozhodnutí něco pro něj udělat. (Kolajová, 2006, s. 52-55).

Při naší týmové spolupráci, na vytváření vlastního ŠVP, jsme konsensus tvořili mnohokrát. Vedli jsme dlouhé debaty, nad problémy a vzniklými situacemi. Ne vždy, v klidné a příjemné atmosféře, několikrát se bouřily emoce. Důležité ale je, že se nám vždy podařilo vytvořit konsensus v podstatných otázkách, jako je třeba výše zmiňovaná filosofie školy.

4. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

4.1 Obecná kritéria ŠVP

Jednou z vážně míněných cest k efektivitě vzdělávání je reforma tzv. kurikulární strategie, která se v českém školství připravuje od roku 2001. V čem spočívá? Ve změně koncepce plánování vzdělávací činnosti ve škole a s tím související změně tvorby jejich dokumentů. Každá škola bude pracovat podle svého vlastního, školního vzdělávacího programu, který si na základě rámcového programu vypracuje podle svých podmínek a možností. Jednotliví učitelé pak budou při plánování své vzdělávací činnosti s dětmi vycházet ze školního vzdělávacího programu (ŠVP), na němž se předem všichni podíleli. Při tvorbě školního vzdělávacího programu jim bude ku pomoci celostátně závazný rámec pro plánování vzdělávací činnosti školy. Smyslem rámcových vzdělávacích programů je změnit paradigma vzdělávání od důrazu na učivo v důraz na rozvoj žáka a umožnit tento rozvoj koncipovat v návaznosti všech stupňů jeho školní dráhy jako celku. A to vše prostřednictvím společných cílů, principů, tematických oblastí a vytvářením takových podmínek ve škole, které jsou příznivé pro realizaci cílů školního vzdělávacího programu.

Tuto možnost zajisté uvítají ti pedagogové, kteří si věří a kteří potřebují uplatňovat ve své profesní činnosti tvořivé přístupy a odpovídají za ně. Všichni ti, kteří jsou již z vlastní iniciativy ve změně nějak angažováni. A samozřejmě zejména ty školy, které jako celek pracují v některém modelovém programu a vypracovávají si koncepci změny a rozvoje své školy. Že zde takové jsou, je pro kurikulární reformu nespornou hodnotou.

Ukazují, že je změna možná, jak ji dělat a že pedagogové kteří se jí zúčastní, nejsou zas až tak jiní. Pochopili jenom to, že se sami musí vzdělávat a měnit. Ze sebevzdělávání čerpají postoje, dovednosti a znalosti, které je pak motivují k tomu, aby se staly aktéry a změny propagovali.

Inovující školy mají v dané chvíli jistý náskok v příznivějších podmínkách pro tvorbu školního vzdělávacího programu, které si vytvořily svou dosavadní činností pro změnu a které jim v dané situaci pomohou. Mají zažité zkušenosti s vytvářením koncepce a plánováním na úrovni školy, ať již ve své režii nebo podle některého modelového programu, dovedou analyzovat svoje podmínky, potřeby, možnosti a výsledky, mají zkušenost s týmovou prací, cítí se ve škole bezpečně, jsou otevření vůči vlastním problémům ve škole.

Musíme si však připustit, že přestože se pedagogové inovujících škol mohou pro začátek o své zkušenosti opřít a nabídnout je, prakticky ani oni ještě nikdy neměli příležitost naučit se vytvářet v týmu kolegů písemný dokument pro komplexní vzdělávací činnost školy na základě rámcově koncipovaných podkladů.

Školní vzdělávací program je zásadním dokumentem, který zpracovávají sami pracovníci konkrétní školy s ohledem na vlastní podmínky. Pedagogové mají možnost si volit různé vzdělávací cesty, jak požadavky Rámcového programu pro předškolní vzdělávání naplnit. Sejně tak volí i různé prostředky (obsah, formy, metody apod.). Na rozdíl od RVP PV by měl školní vzdělávací program vyjadřovat představu reálnou a po seznámení s ním by mělo být čtenáři zřejmé, kam se škola ubírá, co a proč chce dělat, za jakých podmínek, jakým způsobem chce dosáhnout stanovených cílů, jak lze zjistit, že bylo či nebylo cílů dosaženo a jaké závěry z tohoto zjištění plynou pro další práci.

„Dle školského zákona má odpovědnost za vytvoření školního vzdělávacího programu ředitel školy; ředitel školní vzdělávací program také vydává. Školní vzdělávací program je dokumentem veřejným a jako takový je přístupný České školní inspekci a měl by být přístupný i odborné a laické veřejnosti. Školní vzdělávací program musí být proto ředitelem zveřejněn na přístupném místě, aby bylo možno do něho nahlížet a eventuelně pořizovat jeho opisy, výpisy či kopie.

Ředitel mateřské školy je dle školského zákona povinen projednat školní vzdělávací program se zřizovatelem. Se školním vzdělávacím programem by měly být seznámeni rodiče dětí, popř. by tento program (nebo některé jeho části) měl být s nimi projednávány. Školní vzdělávací program jim přináší důležité informace o mateřské škole, o vzdělávacím prostředí školy, o její organizaci, o tom jaké aktivity dětem nabízí, jaké jsou možnosti, práva a povinnosti všech zúčastněných apod.). Rodiče tak mají možnost vybrat si mateřskou školu s takovým programem, který bude jim i jejich dítěti nejlépe vyhovovat, případně se mohou svými podněty podílet na jeho úpravě i jeho realizaci.“ (Manuál, s. 5)

Předstupeň tvorby školního vzdělávacího programu

K tvorbě školního vzdělávacího programu nelze přistupovat bez podrobné analýzy podmínek školy, bez zjištění současného stavu vzdělávání, atmosféry, materiálního i personálního zabezpečení atd. Zmapování stávající situace, pojmenování silných a slabých stránek, příležitostí a rizik je pro školu důležitým výchozím bodem při tvorbě kvalitního a perspektivního školního vzdělávacího programu.

Jedna z technik, která lze v tomto případě použít je analýza SWOT. Název techniky analýzy SWOT vznikl využitím prvních písmen anglických názvů označujících sledované okruhy jevů ve vnitřním a vnějším prostředí, silné (Strengths), slabé (Weaknesses) stránky, příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats). Z dalších možných metod se nejčastěji využívá metoda rozhovoru, analýza vzdělávacích výsledků a obsahová analýza a dokumentace, pozorování, dotazník, nebo srovnávání jevu ve vztahu ke stanoveným kritériím.

Analýza SWOT

Jaký je postup při provádění analýzy SWOT?

Posuzovatel uvádí v rámci tzv. interní analýzy (analýza vnitřního prostředí školy) v čem je škola dobrá a v čem naopak jsou její slabiny. Sleduje tím tzv. silné a slabé stránky školy. V rámci externí analýzy (analýza vnějšího prostředí školy) se pozorovatel zaměřuje na okolí školy. Vlivy jednotlivých oblastí okolí školy zařazuje posuzovatel buď mezi tzv. příležitosti, nebo naopak hrozby. Výstupem analýzy SWOT je pak stručný závěr informující o aktuální, stávající situaci školy.

Mají-li být závěry analýzy opravdu seriózní, je zapotřebí dodržet následující požadavky: (Prášilová, 2004, s. 113)

1. Posuzovatel musí postupovat systematicky a důkladně.
2. Uváděné informace a data musí být maximálně objektivní, získaná z hodnověrných informačních zdrojů a patřičnými diagnostickými nástroji.
3. V závěru analýzy se nemůže vyskytnout žádná informace, která již nebyla uvedena v rámci interní či externí analýzy.

Formulace závěrů analýzy SWOT

Logickým vyústěním částí interní a externí analýzy jsou společné závěry analýzy SWOT. V nich by měly být podchyceny všechny rozhodující vlivy, které v daný okamžik vytváří podmínky pro fungování, další existenci a rozvoj mateřské školy. Nelze podcenit, že v tomto momentě velice záleží na kvalifikovaném rozhodování toho, kdo analýzu SWOT dělá.

Závěry lze formulovat mnoha způsoby. Tím nejjednodušším je stručná a hutná slovní formulace. Je důležité, abychom v závěrech znovu nevypočítávali vše, co již bylo uvedeno v rámci interní a externí analýzy. Všimáme si opravdu jen těch rozhodujících vlivů, ale přihlížíme i k vlivům ostatním.

SWOT analýza a jiné analytické činnosti nejsou povinnou součástí školního vzdělávacího programu. Jedná se o podkladový materiál, který slouží k nastavení celkové koncepce školy a k strategickým cílům školy pro krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé plánování. Nevztahuje se pouze na vzdělávání, ale zasahuje i do jiných oblastí školy. Při tvorbě školního vzdělávacího programu je dobré těchto podkladů využít, zejména u definování charakteristiky školy, ale není třeba je v celém znění uvádět.

4.2 Obsah vlastního dokumentu

Podoba zpracování školního vzdělávacího programu není nijak normativně určena. Jeho forma by měla být uspořádána především tak, aby vyhovovala naší škole. Musíme si uvědomit, že na jednu stranu se jedná o náš pracovní materiál a na druhou stranu je to veřejný dokument, který vypovídá o naší práci. Není vhodné obsah školního vzdělávacího programu zahrnout informacemi týkajícími se interních záležitostí školy nebo podrobnostmi metodické a pracovní povahy. Rovněž neuvádíme informace, které nemají trvalejší hodnotu a mohou být například součástí Ročního plánu. Musíme mít vždy na paměti, že veškeré informace uvedené v školním vzdělávacím programu musí být jasné, stručné a přehledné.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání vymezuje tyto okruhy, které mají být obsahem školního vzdělávacího programu:

1. Identifikační údaje o škole
2. Obecná charakteristika školy
3. Podmínky vzdělávání
4. Charakteristika vzdělávacího programu
5. Vzdělávací obsah
6. Evaluační systém

Pořadí jednotlivých bodů není závazné, ale měli bychom dbát na jejich logickou návaznost a smysluplnost.

Součástí školního vzdělávacího programu mohou být různé přílohy veřejné, či neveřejné, podle potřeb školy. Připojení těchto dokumentů nám pomůže ohlídat si, aby se informace v nich uvedené neopakovaly.

Mohou jimi být například: Roční prováděcí plán, analýza, školní řád, plány spolupráce, dílčí projekty, průřezová témata.

Identifikační údaje o škole

Požadavky na identifikační údaje vymezuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání jasně a srozumitelně ve formě povinných a doporučených požadavků. Jedná se o úvodní stranu školního vzdělávacího programu, kterou zpracovává zpravidla vedení školy. Je nutné uvést kompletní údaje. Důležité je si uvědomit, že v oficiálním názvu musí zaznít: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Mateřské školy.

Školní vzdělávací program uvádí jako jeden z doporučených údajů motivační název školního vzdělávacího programu. Může se jednat o motto školy, může být odvozen od názvu školy, může jít o určité heslo, ale pokud je motivační název uveden, vždy by měl mít vazbu na základní filozofii, směřování školy.

Zpracování názvu může mít i grafickou podobu, mohou se na ní podílet i děti dané školy.

Charakteristika školy

Charakteristika školy bývá školami považována často za méně významnou část pro zpracování. Z tohoto důvodu bývá často opomíjena v úvodní fázi tvorby školního vzdělávacího programu a často zaznívá názor z řad pedagogů, že by tato část měla být zpracovávána pouze vedením školy, které má podstatné informace k dispozici.

Je třeba si uvědomit, že charakteristika školy bude představovat úvodní strany školního programu a bude to část, kterou si zpravidla každý, kdo dostane školní vzdělávací program do rukou, přečte – rodiče, inspektoři, zřizovatel Na místě je tedy zvážit rozsah této části a její obsah. Čím výstižněji svoji školu charakterizujeme, tím lépe. Podle RVP PV nemají v této části chybět informace o budově, lokalitě, kapacitě školy a počtu tříd. Smysluplná je zde charakteristika pedagogického a provozního sboru (velikost sboru, kvalifikovanost) a zaměření školy a jejího programu.

Podmínky vzdělávání

Základní podmínky jsou legislativně vymezeny v různých právních normách (zákony, vyhlášky, prováděcí předpisy). Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání uvádí a doplňuje další podmínky, které ovlivňují kvalitu předškolního vzdělávání.

Podmínky pro předškolní vzdělávání jsou rozděleny do sedmi skupin:

- Věcné (materiální) podmínky.
- Životospráva.
- Psychosociální podmínky.
- Organizační podmínky.
- Řízení mateřské školy.
- Personální a pedagogické zajištění.
- Spoluúčast rodičů.

Věcné podmínky

Věcné podmínky vypovídají o tom, jaké vybavení školy máme, co nám chybí, jak bychom toho mohli dosáhnout. Je třeba posoudit prostor tříd, jak je členěn do zón, dostupnost hraček, materiálu dětem, zda je ve třídách místo, kde mohou být děti samy. Počet toalet a umyvadel odpovídá vyhlášce, osvětlení odpovídá normám, materiální a hygienické zabezpečení učitelek. Členění a vybavení zahrady umožňuje hravé a tvořivé aktivity dětí.

Životospráva

Zabývá se především přístupem ke zdraví a zdravému životnímu stylu. Stravováním, stolováním, pitným režimem, odpočinkem, volným pohybem, pobýváním dostatečnou dobu na čerstvém vzduchu

Psychosociální podmínky

Zaměřujeme se na respektování lidských potřeb. Spolupodílení se na tvorbě pravidel, zamysleme se nad tím, co všechno uděláme proto, aby se všichni cítili dobře.

Organizace chodu

Informuje, jak je zorganizován chod školy, aby vyhovoval dětem a možnostem školy; např. jaké činnosti a kdy se zařazují během dne (týdne), kdy je prostor pro spontánní aktivity a hru, kdy pro řízené a doplňkové aktivity, jak se organizují (Váchová, s. 35).

Řízení

Poukazuje na to, jak ředitel zajišťuje a nastavuje podmínky, aby celý proces probíhal bez potíží, aby bylo ve škole příznivé klima, rozvíjela se týmová spolupráce a vzájemná smysluplná komunikace. Stanovuje pracovní náplně, pravidla a povinnosti pracovníků. Dbá na to, aby škola odváděla co nejlepší výsledky a s těmi se prezentovala.

Personální zajištění

Udává informace o pracovnících, o jejich kvalifikaci, o jejich dalším vzdělávání a rozvíjení, o jejich optimálním využití. Informuje o dalších aktivitách školy a doplňkových programech a jak a kým jsou zajišťovány.

Spoluúčast rodičů

Popisuje formy zapojení rodičů do dění školy a možnosti jejich získávání pro spolupráci (aby byly partnery ve vzdělávání svého dítěte a mohli ho ovlivnit (Váchová, s. 35).

Organizace vzdělávání

Jde o definování výchovných a vzdělávacích strategií, kdy si musíme uvědomit, že se jedná o celkové postupy – určitý systém opatření, metod, forem práce, principů, postojů, vnitřní uspořádání školy, které nám pomohou realizovat naše směřování a zaměření a rovněž nám pomohou dosáhnout s dětmi určité úrovně realizace obecných cílů předškolního vzdělávání a rozvíjet klíčové kompetence dětí.

Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah uvedený v RVP PV slouží učitelkám mateřských škol jako východisko pro přípravu vlastní vzdělávací nabídky. Ve školním programu se tato nabídka realizuje především v podobě tematických bloků, to znamená, že tyto bloky integrují všechny vzdělávací oblasti. V konkrétní situaci se může na některou oblast položit větší důraz, na jinou menší. Bloky mohou být různě rozsáhlé, krátkodobé až dlouhodobé. Mohou se dále členit, aby poskytovaly dostatek zajímavých a různorodých podnětů ke konkrétním činnostem. Zaměření bloků by mělo vycházet z přirozených potřeb dítěte a ze skutečností dítěti a jeho životu blízkých. Jejich obsah by měl být předškolnímu dítěti srozumitelný, užitečný a pro ně prakticky využitelný. Musí vyhovovat věku, úrovni rozvoje a sociálním zkušenostem dětí. Činnosti mají být praktické i intelektové povahy, aby rozvíjely intelektové i praktické schopnosti a dovednosti dítěte, prohlubovaly jeho poznání, obohacovaly jeho praktickou zkušenost a zvyšovaly praktickou využitelnost toho, co se dítě naučí.

Evaluace

Zpracování této části ŠVP je velmi náročné a je provázeno s předchozími částmi školního vzdělávacího programu. Váže se úzce k celkovému pojetí RVP PV a vlastního ŠVP. Tato část by měla být zpracována až po vyhotovení všech předchozích částí. Jestliže máme provádět evaluaci školy, musíme mít nejdříve definováno směřování školy, strategie výchovy a vzdělávání, podmínky pro vzdělávání, výstupy a kompetence, abychom k nim mohli nastavit evaluační nástroje a vytvořit vnitřní systém evaluace.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

1. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

1.1 Cíle výzkumného šetření

Hlavním cílem práce je potvrdit, že týmová tvorba vlastního ŠVP má přínos pro vzdělávání v mateřské škole. Dalším cílem je ověřit, nakolik jsou techniky týmové spolupráce při tvorbě ŠVP efektivní a jak tvorba ŠVP pomáhá pedagogům v jejich práci.

1.2 Metody a techniky sběru dat

V praktické části jsem použila dotazníkovou metodu. V mém výzkumu jsem využila jednak položky uzavřené (strukturované), které dávají respondentovi možnost volby mezi dvěma či několika alternativami. Jsou to položky buď zcela uzavřené (dichotomní) typu odpovědi ano-ne, nebo položky s možností několika voleb. Taktéž jsem využila i položky otevřené (nestrukturované), které mají určitý vztahový rámec, ale neurčují podrobněji ani formu, ani obsah jeho odpovědi.

Tento dotazník jsem vyhodnocovala matematicko statistickou metodou v podobě tabulek, grafů a procentuálních výpočtů.

1.3 Popis terénu a výzkumného vzorku

Popis školy

Mateřská škola Prachatice, odloučené pracoviště Česká 674 – Paraplíčko, byla postavena v roce 1977 a od roku 2003 se stala součástí právního subjektu Mateřská škola Prachatice, kterou tvoří čtyři pracoviště s celkovou kapacitou 450 dětí.

MŠ Paraplíčko, kterého se týká praktická část této práce, je pavilónového typu. Tvoří ji 5 pavilonů, ve kterých jsou čtyři třídy mateřské školy, hospodářsko-administrativní a provozní prostory. Nachází se v centru panelákové zástavby, je obklopena rozsáhlou, členitou zahradou, kde má svá zákoutí každá třída.

Škola má celkovou kapacitu 112 dětí a v současné době je naplněna na 100 %, s tím, že bylo nutné požádat zřizovatele o výjimku z počtu dětí. V každé řídě je zapsáno 28 dětí, které jsou rozdělené podle věku. Pracuje zde 9 pedagogických pracovníků, 3 provozní pracovníce, 5 pracovníků školní kuchyně, které vaří i pro odloučené pracoviště Skalka, pradelna, která pere pro všechna pracoviště školy, vedoucí stravování a ekonomka školy.

Mateřská škola pracuje podle vlastního školního vzdělávacího programu, který si vytvořila v návaznosti na RVP PV. Zmiňovaný školní vzdělávací program je součástí přílohy této bakalářské práce.

Praktická část této práce zahrnuje odpovědi na dotazníkové otázky všech 9 učitelů MŠ Paraplíčko. Většina dotazovaných v této mateřské škole pracuje mnoho let a mohou tak porovnat způsob práce s dětmi v dřívějším období a v současnosti.

2 POSTUPNÉ KROKY TVORBY ŠVP PV NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

2.1 První ŠVP na období 2005 – 2007

Postupné kroky při zpracovávání prvního ŠVP v letech 2005 – 2007:

- Prostudování všech dostupných metodických materiálů, nastudování RVP, seznámení se i s jinými předškolními vzdělávacími programy (Začít spolu, Kurikulum MŠ se zaměřením na výchovu ke zdravému způsobu života, Montessori).
- Účast na vzdělávacích akcích zaměřených k RVP a jeho uplatňování v praxi.
- Vymezení vzdělávacího obsahu v návaznosti na podmínky naší MŠ.
- Vlastní zpracování ŠVP pro období 2005 -2007, které bylo provedeno ředitelkou školy.

Ověřování ŠVP v praxi bylo vyhodnocováno při pedagogických radách, postupně byl dokument doplňován, obměňován a na základě prováděných hodnocení k němu byly zpracovávány v průběhu let 2005 – 2007 dodatky. V květnu 2007 jsme připravili obsáhlejší analýzu, kde byly specifikovány klady a zápory ŠVP. K vyjádření jsme se snažili získat i rodiče, a to jak formou seznámení se vzdělávací nabídkou, tak nabídkou konzultací, pracovních dílen, zapojením se do aktivit MŠ, zapůjčováním knih a metodických materiálů. Největší zpětnou vazbou byl pro nás výsledek anonymního dotazníku ze strany rodičů. Z výsledků vyplynulo, že rodiče jsou spokojeni se vzdělávacím obsahem MŠ, prací a přístupem učitelek, pouze v oblasti vybavení školní zahrady a zájmových aktivit se vyskytlo několik připomínek (školní zahrada málo vybavena herními prvky, nevyhovující chodníky, požadavek na rozšíření zájmových aktivit ve škole).

Pozitiva:

- Vyhovuje podmínkám naší MŠ, využívá přirozených podmínek a prostředí.
- Ze strany rodičů má ŠVP pozitivní vyjádření a podporu.
- Formuluje priority vzdělávacích záměrů.
- Ponechává dostatek prostoru dětem i pedagogům.
- Je otevřeným dokumentem, který umožňuje proměnu, zkvalitňování a další vývoj školy.
- Umožňuje integraci zdravotně postižených dětí, vytváří pro ně prostor.
- Vyhovuje uspořádání vzdělávacího obsahu do integrovaných bloků.
- Integrované bloky obsahují mnohostranně pestrá činnosti intelektových i praktických, jsou dětem blízké.
- Organizační chod školy a vnitřním režim vyhovuje zaměstnancům, dětem i rodičům.
- Je ponechán prostor pro každodenně opakující se činnosti (zdravotní cvičení a pohybové aktivity).
- Vyhovuje věkově homogenním třídám, které učitelky i rodiče v současné době preferují.

Negativa:

- Je příliš obsáhlý, maximalistický.
- Málo podporuje individualizovanou vzdělávací činnost.
- ŠVP je sice dostatečně informující, chybí však větší celkový soulad.
- Nevyjasňuje hranici mezi školním programem a třídními programy.
- Nestanovuje přesně cíle a obsah vzdělávání.
- Je ponechán malý prostor pro doplňkové programy.
- Rozsah integrovaných bloků je příliš rozsáhlý a jejich počet vysoký.
- Nevymezuje závaznost bloků pro pedagogy (které jsou závazné, které doporučené).
- Evaluační systém je příliš obecný.

2.2 ŠVP na období 2007 - 2010

Od 1. září 2007 jsme začali pracovat dle nově zpracovaného ŠVP, ve kterém jsme zohlednili výsledky uvedené analýzy. Dle názorů pedagogů naší školy vyjadřoval tento dokument reálnou představu vzdělávacího procesu v daných podmínkách realizovatelnou a respektoval hlavní zásady formulované v RVP PV. ŠVP byl i nadále otevřený pro další aktualizaci, inovaci a zkvalitňování vzdělávání v návaznosti na příznivý vývoj školy. ŠVP byl projednán se zřizovatelem a zveřejněn v informační vitrině v budově školy pro rodičovskou veřejnost. Protože naše MŠ má čtyři pracoviště, rodiče před zápisem dětí do MŠ využívali i možnosti seznámit se se ŠVP v rámci Týdne otevřených dveří.

Součástí nového ŠVP bylo i konkrétnější rozpracování vlastního evaluačního systému školy. Aktuálně byly zpracovány i dílčí samostatné doplňkové bloky, které byly realizovány ať už na základě připravovaných projektů (finančně podpořeny zřizovatelem, za účasti rodiče - dítě, jednotlivé aktivity směřovány do mimoprovozní doby MŠ) nebo realizovány ve spolupráci s jinými subjekty ve městě (DDM, základní školy, knihovna, SPgŠ, muzea).

Na základě zpracovaného ŠVP si učitelky na své třídě vytvořily vlastní realizační plány - třídní vzdělávací programy, které již konkrétně na dané podmínky třídy rozpracovávaly vlastní vzdělávací nabídku. TVP obsahovaly konkrétní témata a činnosti, propojované s cíly v ŠVP, s odkazy na hry, činnosti, texty apod.

Na třídě, kde bylo integrováno zdravotně postižené dítě, byl zpracován individuální vzdělávací program pro práci s tímto dítětem. Na jeho zpracování se podíleli též odborní pracovníci ze Speciálně pedagogického centra pro mentálně postižené ve Strakonících. Od září 2009 byl při Základní škole (dříve speciální) otevřen přípravný stupeň, integrované zdravotně postižené dítě přešlo do přípravné třídy.

Ověřovali jsme i časové úseky zpracovávání TVP. Nejdříve jsme zkoušely plánovat na časový úsek jednoho měsíce. Přestože TVP je oproti ŠVP více otevřený a méně ucelený dokument, který je i postupně dotvářený, měsíční časový úsek většině učitelek nevyhovoval (byl méně pružný, často se v průběhu zcela změnily podmínky pro plnění činností). Od ledna 2008 jsme tedy začaly plánovat na časový úsek čtrnáctidenní. Praxe ukázala, že tento časový úsek zcela vyhovuje. TVP na naší škole je materiálem pracovním, forma zpracování je plně v kompetenci učitelek na třídě. TVP však musí být zpracován tak, aby v případě nepřítomnosti třídní učitelky s ním mohla pracovat i zastupující učitelka.

V průběhu let 2007 – 2010 jsme si znovu ověřovali účinnost zpracovávaných třídních vzdělávacích programů v návaznosti na závazné plnění ŠVP, hledaly nové cesty k realizaci našich vzdělávacích cílů. Podmínky předškolního vzdělávání jsou méně příznivé z důvodu vysokého počtu dětí na třídě (28). Tyto podmínky způsobuje z jedné strany tlak zřizovatele na potřebu umístění co největšího počtu dětí, na druhé straně i ekonomické podmínky – vysoké počty dětí na učitelku dané krajským normativem. Vysoké počty dětí neumožňují vytvářet dostatečný prostor pro individuální práci s dětmi.

Hodnotící pravidla byla nastavena na podmínky, cíle a záměry plnění ŠVP, jeho soulad s TVP a RVP. Na úrovni tříd jsme se zaměřili na evaluaci integrovaných bloků, hodnocení třídy, pokroky jednotlivých dětí a sebereflexi. Evaluační systém školy byl na úrovni školy ještě rozpracován a doplněn, učitelky využívají i vydané metodiky pro pedagogické hodnocení. Pracujeme i s několika typy diagnostických archů uvedených v příloze metodiky, zcela nám vyhovuje „Záznamový arch pro sledování a hodnocení rozvoje a učení dítěte v posledním roce předškolního vzdělávání“.

2.2.1 Evaluace programu a týmová tvorba ŠVP PV 2010

Evaluační systém je prováděn průběžně po jednotlivých integrovaných blocích po jednotlivých třídách, výsledky jsou vzájemně konzultovány na pedagogických radách. Tato průběžně prováděná evaluační činnost je provázána zároveň s plánováním dalších postupů. Závěrečná evaluace je prováděna na konci školního roku, je prostředkem k hledání optimálních cest vzdělávání jednotlivých dětí, děti nejsou rozdělovány na „úspěšné“

a „neúspěšné“, ale jsou porovnávány jejich individuální pokroky. Hodnocení není zaměřeno na srovnávání dětí, ale soustřeďuje se výhradně na individuální pokroky každého dítěte, slouží k tomu, aby učitelky zajistily optimální výchovu a vzdělávání dětí.

Evaluační a hodnotící aktivity jsou uplatňovány v rámci TVP, při veškeré pedagogické práci MŠ. Na úrovni ŠVP jsou hodnoceny podmínky, cíle a záměry ŠVP a práce pedagogického sboru. Na úrovni tříd provádí učitelky evaluaci integrovaných bloků, hodnocení třídy dětí, hodnocení jednotlivých dětí, samohodnocení (sebereflexi).

Oblasti evaluace a hodnocení

Soulad ŠVP a RVP, soulad ŠVP a TVP – použita kritéria souladu z RVP:

- Materiálně technické podmínky k naplnění cílů ŠVP, TVP.
- Pedagogický styl a klima školy.
- Prostředí třídy, atmosféra třídy, spolupráce učitelek na třídě.
- Přípravenost a promyšlenost učitelek na pedagogickou práci.
- Komunikace učitelek s rodiči, spolupráce s rodiči.
- Jak využívají učitelky metody prožitkového a situačního učení.
- Jak jsou naplňovány individuální vzdělávací potřeby dítěte.
- Je dán dětem dostatečný prostor pro samostatné objevování a tvůrčí činnosti.
- Jak učitelky znají potřeby a vzdělávací výsledky u jednotlivých dětí.
- Jaké jsou výsledky vzdělávání, zda děti dosahují očekávaných vzdělávacích pokroků.
- Přínos projektů pro naplňování vzdělávacích potřeb dětí.

Techniky a metody evaluace a hodnocení:

- Rozhovory.
- Diskuse.
- Porady.
- Pozorování.
- Hospitace.
- Analýzy TVP.
- Portfolio dítěte.

Součástí evaluace je i průběžné hodnocení povinností předškolního pedagoga, které jsou uvedeny v příloze ŠVP.

V oblasti evaluace a hodnocení jsou využívány i metodické poznámky v Manuálu vydaném VÚP Praha.

Negativa, která vyplynula při zpracovávání z hlediska návaznosti TVP na ŠVP v období 2007 -2010:

- Návaznost plánování specifických cílů a činností, málo prostoru pro opakování.
- Gradace specifických cílů a záměrů směrem k prováděné činnosti (seznámit se, poznávat, poznat, porovnat, prohloubit, určit, pojmenovat, rozlišit, naučit se....) v návaznosti na cílové kompetence, nedodržování postupu od jednoduššího ke složitějšímu.
- Nedostatečná znalost individuality dítěte a zohledňování individuálních potřeb jednotlivých dětí.
- Přílišná náročnost nebo naopak nízká (vzhledem k věku a individualitě dítěte).
- Nízká nebo nulová schopnost sebereflexe, nízká znalost a schopnost evaluačních činností.
- Zřetelná snaha o plnění stanovených cílů a záměrů při dopoledních činnostech ve třídě, opomíjení využívání časového prostoru při pobytu venku.
- Nedostatečné využívání pobytu venku k rozvíjení pohybových aktivit dětí, nevyužívání příznivých podmínek pro práci s menší skupinou dětí (2 učitelky při pobytu venku)
- Ojedinele nejednotné někdy až protichůdné působení třídních učitelek na děti, neschopnost domluvit se na jednotném působení, nezdravá rivalita.
- Nedostatečná znalost cílových kompetencí a výstupů z RVP.

Pozitiva, která vyplynula při zpracovávání z hlediska návaznosti TVP na ŠVP v období 2007 – 2010:

- Zpracovaný TVP prezentuje práci učitelek, informuje rodiče o průběhu vzdělávání svého dítěte v MŠ (TVP jsou prezentovány na informačních nástěnkách v šatnách dětí, jsou zaznamenávány i doplňky a změny, ŠVP prezentován stabilně).
- Zpřístupněním ŠVP a TVP rodičům dochází k prohloubení spolupráce s rodiči, rodiče projevují větší zájem i o předškolní vzdělávání (nejen o to, co dítě v MŠ jí).

-
- Učitelka má možnost zdůvodnit či obhájit svá rozhodnutí (v případě hospitací a praxí studentek SPgŠ).
 - Učitelka může s TVP dále pracovat, doplňovat jej, opatřovat poznámkami, využívat pro vedení portfolia dítěte.
 - Je ponechán dostatečný prostor pro tvořivost a kreativitu učitelek v návaznosti na vzdělávací nabídku.
 - TVP plně respektují RVP, jsou v souladu se ŠVP, obsahují vhodné strategie a metody pro skupinové i individuální vzdělávání dětí.
 - Obsahují dostatek podnětů k prožitkovému a kooperativnímu učení hrou, obsahují v dostatečné míře didakticky zacílené činnosti.
 - Zřetelná je provázanost a vyváženost jednotlivých aktivit.

Závěrem

Na základě procesu průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností a podmínek předškolního vzdělávání realizovaných dle ŠVP naší mateřské školy jsme znovu po období 2007 - 2010 ŠVP přepracovali. Měli jsme již dostatek praktických zkušeností, mohli jsme srovnávat, snažili jsme se pravidelně a systematicky využívat a zpracovávat informace. Poznali a použili jsme nové techniky týmové spolupráce brainstorming, banka nápadů, myšlenkové mapy. S těmito technikami stále pracujeme a ověřujeme je v praxi. Jejich vhodnost pro tvorbu ŠVP bych chtěla ověřit v praktické části v rámci této bakalářské práce. Na základě výsledků praktické části mohu provést následnou analýzu vhodnosti používaných technik. Snad se nám podařilo vzdělávací program naší mateřské školy „ušít na míru“ a zachovat konzistentní celek, který ponechává učitelkám dostatek prostoru k tvořivosti a individualizaci vzdělávání. Chtěla bych, aby pomáhal učitelkám rozvíjet i pedagogický styl a strategie odpovídající integrovanému přístupu ke vzdělávání a specifikům předškolního věku.

3. STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH PŘEDPOKLADŮ

PŘEDPOKLADY

1. Týmová spolupráce zvyšuje zájem pracovníků na tvorbě smysluplného ŠVP.
2. Zvolené techniky týmové práce jsou vhodné pro tvorbu ŠVP Paraplíčko.
3. Tvorba vlastního ŠVP pomáhá učitelkám v jejich práci s dětmi.

4. ANALÝZA A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT

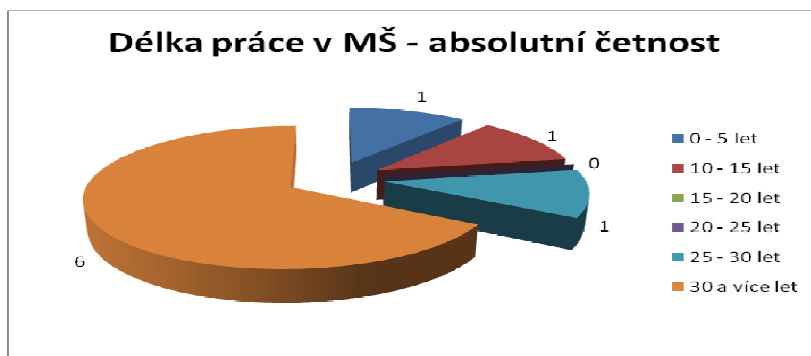
Výsledky šetření jsou předkládány dle pořadí otázek v dotazníku.

1. Jak dlouho pracujete v MŠ?

Tabulka 1 - Délka práce v MŠ

	0 - 5 let	10 - 15 let	15 - 20 let	20 - 25 let	25 - 30 let	30 a více let
absolutní četnost	1	1	0	0	1	6
relativní četnost	11%	11%	0%	0%	11%	67%

Graf č. 1 - Délka práce v MŠ - absolutní četnost

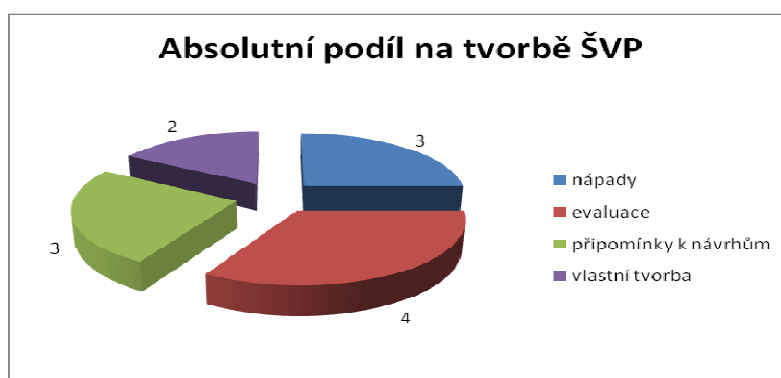
Z výsledků je patrné, že nejpočetnější skupinu tvoří učitelky s dlouholetou praxí (30 a více let).

2. Jakým způsobem jste se podílela na tvorbě ŠVP?

Tabulka 2 - Podíl pracovníků na tvorbě ŠVP

	nápady	evaluace	připomínky k návrhům	vlastní tvorba
absolutní četnost	3	4	3	2
relativní četnost	25%	33%	25%	17%

Graf č. 2 - Absolutní podíl pracovníků na tvorbu ŠVP

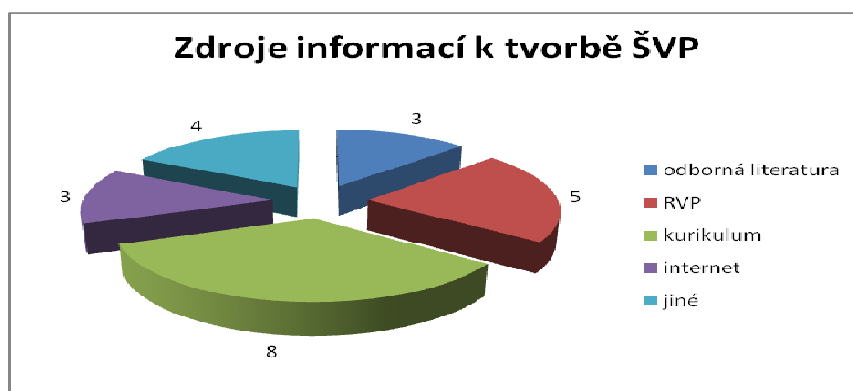
Učitelky se na tvorbě ŠVP nejvíce spolupodílely svými návrhy, naopak nejméně zastoupena je oblast vlastní tvorby.

3. Kde jste čerpala informace k tvorbě ŠVP?

Tabulka 3 - Zdroje informací k tvorbě ŠVP

	odborná literatura	RVP	kurikulum	internet	jiné
absolutní četnost	3	5	8	3	4
relativní četnost	13%	22%	35%	13%	17%

Graf č. 3 - Zdroj informací k tvorbě ŠVP

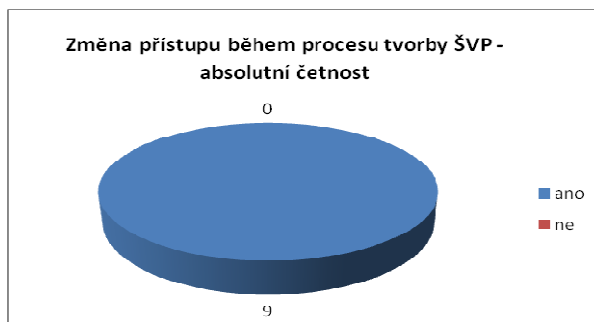
Nejčastěji se učitelky informovaly o tvorbě ŠVP prostřednictvím kurikula, poměrně početným zdrojem informací jsou i absolvované odborné semináře.

4. Změnil se váš přístup k tomuto dokumentu během procesu jeho tvorby?

Tabulka 4 - Změna přístupu během tvorby ŠVP

	ano	ne
absolutní četnost	9	0
relativní četnost	100%	0%

Graf č. 4 - Změna přístupu během procesu tvorby ŠVP - absolutní četnost

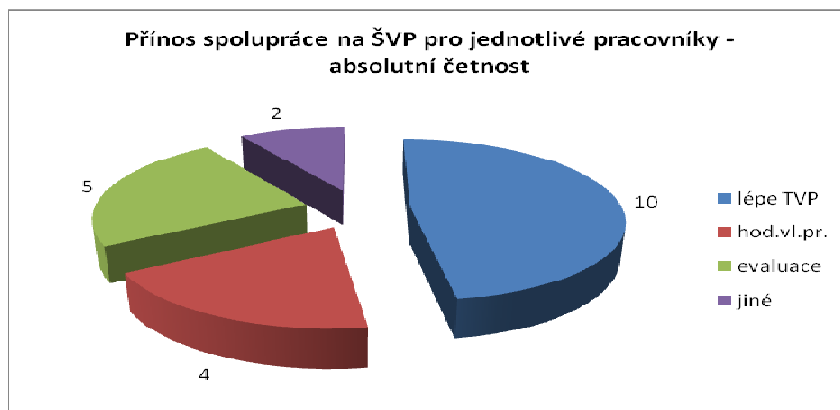
Všechny dotazované učitelky se shodly na tom, že při tvorbě ŠVP změnily svůj přístup k tomuto dokumentu.

5. Jaký přínos pro vás měla spolupráce na novém ŠVP?

Tabulka 5 - Přínos spolupráce na ŠVP pro jednotlivé pracovníky

	lépe TVP	hod.vl.pr.	evaluace	jiné
absolutní četnost	10	4	5	2
relativní četnost	47%	19%	24%	13%

Graf č. 5 - Přínos spolupráce na ŠVP pro jednotlivé pracovníky - absolutní četnost

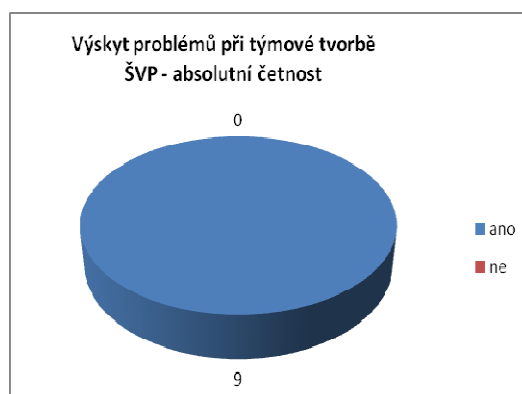

Jako nejvýraznější pozitivum při spolupráci na novém ŠVP spatřují učitelky v následné, kvalitnější tvorbě třídního vzdělávacího programu. V odpovědi jiné se učitelky zmiňují o větší spolupráci a upevnění kolektivu.

6. Jaké problémy se vyskytly při týmové tvorbě vašeho ŠVP?

Tabulka 6- Výskyt problémů při týmové tvorbě ŠVP Graf č. 6 - Výskyt problémů při týmové tvorbě ŠVP - absolutní četnost

	žádné	jiné
absolutní četnost	9	0
relativní četnost	100%	0%

Všechny dotazované se jednoznačně shodly, že při týmové spolupráci nedošlo k žádnému výraznějšímu problému.

7. Zaznamenáváte si postřehy při uplatňování ŠVP v praxi, pro případnou aktualizaci ŠVP?

Tabulka 7 - Zaznamenávání postřehů při uplatňování ŠVP v praxi

	ano	ne
absolutní četnost	9	0
relativní četnost	100%	0%

Graf č. 7 - Zaznamenávání postřehů při uplatňování ŠVP - absolutní četnost

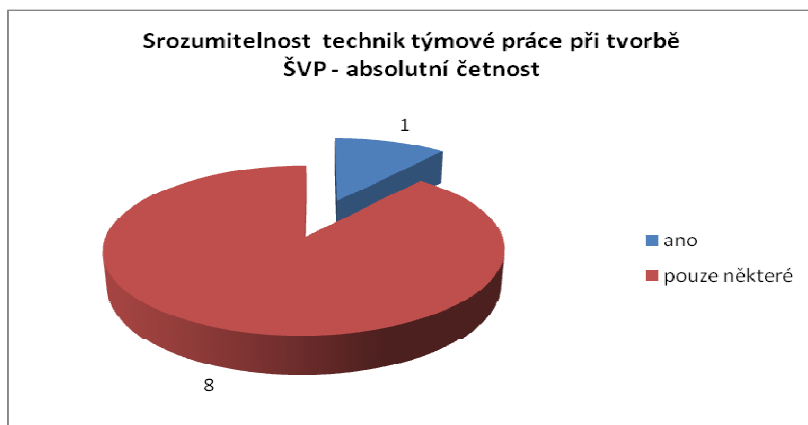
I v této otázce se všechny učitelky jednoznačně shodly, že si pravidelně zapisují poznámky, které mohou následně uplatnit při aktualizaci ŠVP.

8. Byly vám před vlastní tvorbou ŠVP dostatečně srozumitelné jednotlivé techniky týmové práce?

Tabulka 8 - Srozumitelnost technik týmové práce při tvorbě ŠVP

	ano	pouze některé
absolutní četnost	1	8
relativní četnost	11%	89%

Graf č. 8 - Srozumitelnost technik týmové práce při tvorbě ŠVP - absolutní četnost

Výsledek v této otázce je poměrně zajímavým ukazatelem toho, že učitelky nebyly před tvorbou ŠVP dostatečně seznámeny s jednotlivými technikami týmové spolupráce.

9. Která technika vám připadala nejvhodnější z pohledu tvorby ŠVP? (seřad'te č. 1 je nevhodnější)

V následující tabulce je jednotlivě ukázána preference každé z nabízených technik.

Tabulka 9 - Preference jednotlivých technik při tvorbě ŠVP

Techniky použité při tvorbě ŠVP	Pořadí preference								
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4	pref 5	pref 6	pref 7	pref 8	pref 9
Brainstorming	8	0	0	1	0	0	0	0	0
Snowballing	0	3	2	0	3	0	1	0	0
Banka nápadů	1	1	2	2	0	4	0	0	0
Burz Gross	0	0	0	0	0	0	3	2	4
Role play	0	0	0	0	1	0	3	4	1
Carousel	0	0	0	0	0	1	2	2	4
Diskuse	0	3	2	4	0	0	0	0	0
Debata	0	1	3	1	4	0	0	0	0
Mentální mapování	0	0	0	3	1	4	0	1	0

V souhrnné tabulce je jednoznačně patrné, že největší preferenci a oblibu při tvorbě ŠVP má technika brainstorming. Jako druhá v pořadí oblíbenosti je diskuse. Naopak nejméně preferovanou technikou je burz groups.

10. Která technika vám připadala nejméně srozumitelná při tvorbě ŠVP? (seřad'te č. 1 je nejméně srozumitelná)

Tabulka 10 - Nejméně srozumitelné techniky při tvorbě ŠVP

Techniky použité při tvorbě ŠVP	Pořadí preference								
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4	pref 5	pref 6	pref 7	pref 8	pref 9
Brainstorming	1	0	1	1	1	1	0	0	4
Snowballing	0	1	1	3	3	1	0	0	0
Banka nápadů	0	0	0	2	1	2	4	0	0
Burz Gross	4	2	3	0	0	0	1	0	0
Role play	3	4	0	0	0	0	1	1	0
Carousel	0	2	4	2	0	0	0	0	1
Diskuse	1	0	0	0	4	0	2	0	2
Debata	0	1	0	0	0	3	0	4	1
Mentální mapování	0	0	0	1	0	2	1	4	1

Nejméně srozumitelnou technikou je pro učitelky bourz groups a role play.

11. Z techniky brainstorming mi nejvíce vyhovuje (seřad'te - 1 nejvíce vyhovuje).

Tabulka 11 - Výhody brainstormingu

	Pořadí preference			
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4
Vzájemná inspirace nápadů	5	4	0	0
Společná tvořivost	2	2	5	0
Možnost vyjádřit názor	0	1	1	7
Zmapování problémů v krátkém čase	2	2	3	2

Většina dotazovaných se shodla, že nejpřínosnější z techniky brainstorming je vzájemná inspirace nápadů.

12. Z techniky brainstorming mi nevyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce nevyhovuje).

Tabulka 12 - Nevýhody brainstormingu

	Pořadí preference			
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4
Nejsem komunikativní typ	0	0	4	5
Nedostatek času pro vlastní nápady	2	1	4	2
Projev negativních emocí	4	3	1	1
Špatná orientace ve velkém množství nápadů	3	5	0	1

V této technice nejvíce nevyhovuje možnost projevit negativní emoce, ale také špatná orientace ve velkém množství nápadů.

13. Z techniky banka nápadů mi nejvíce vyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce vyhovuje).

Tabulka 13 - Výhody banky nápadů

	Pořadí preference			
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4
Anonymita	2	5	0	2
Odbourání psychických a sociálních bariér	5	3	1	0
Vyjádření nápadů písemnou formou	1	1	6	1
Neovlivnitelnost vlastních nápadů	1	0	7	1

Zde se velmi dobře ukazuje fakt, že učitelky při vzájemné komunikaci ventilují své pozitivní i negativní emoce.

14. Z techniky banka nápadů mi nejvíce nevyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce nevyhovuje).

Tabulka 14 - Nevýhody banky nápadů

	Pořadí preference			
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4
Malá podpora vzájemné tvořivosti	7	2	0	0
Nedostatek komunikace	0	7	2	0
Delší čas při písemném zpracování	2	0	4	3
Nevyřčení pozitivních a negativních emocí	0	0	3	6

V této technice dotazovaným nevyhovuje nízká podpora vzájemné tvořivosti a nedostatek komunikace.

15. Z techniky myšlenkové mapy mi nejvíce vyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce vyhovuje).

Tabulka 15 - Výhody myšlenkové mapy

	Pořadí preference			
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4
Intenzivní zabývání se řešeným problémem	1	1	4	3
Stručnost a jasnost vyjádření	6	1	1	1
úseku	1	3	0	5
Přehledné shromáždění informací	1	4	4	0

V myšlenkových mapách učitelkám nejvíce vyhovuje stručnost a jasnost vyjádření a přehledné shromáždění informací.

16. Z techniky myšlenkové mapy mi nejvíce nevyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce nevyhovuje).

Tabulka 16 – Nevýhody myšlenkové mapy

	Pořadí preference			
	pref 1	pref 2	pref 3	pref 4
Špatná orientace v grafickém zpracování	0	0	5	4
Velmi podrobné zmapování situace	0	2	4	3
Neosobní komunikace mezi zúčastněnými	9	0	0	0
Stručné vyjádření myšlenky	0	7	0	2

Nejméně vyhovující je z této techniky neosobní komunikace a stručné vyjádření myšlenky.

17. Z využívaných technik, které byly použity při tvorbě ŠVP, považuji jako nejefektivnější (seřad'te, 1 – nejefektivnější).

Tabulka 17 - Nejefektivnější techniky při tvorbě ŠVP

	Pořadí preference		
	pref 1	pref 2	pref 3
Brainstorming	3	4	2
Banka nápadů	3	2	4
Myšlenkové mapy	3	3	3

Dle výsledků je patrné, že techniky, které byly využity při tvorbě ŠVP jsou vyhovující, jen o málo lepší výsledek dosáhl brainstorming.

18. Kterou, pro vás, nevyhovující techniku byste při aktualizaci ŠVP nahradila technikou jinou?

Na tuto otevřenou otázku učitelky nejčastěji odpovídaly, že neví (4). Další častou odpovědí bylo, že by nenahrazovaly současně používané techniky jinými (3) a třetí nejčastější odpovědí (2) bylo vyjmenování 4 nových technik (kolotoč, debata, hraní rolí a burz groups).

19. Jak ovlivnil ŠVP, na jehož tvorbě jste se podílela, vaši práci

Tabulka 18 - Jak ŠVP ovlivnila práci jednotlivých pracovníků

	ano	ne
Lépe rozumím RVP PV	9	0
Pochopila jsem filozofii naší MŠ	9	0
Lépe se mi tvoří TVP	9	0
Lépe se mi hodnotí vlastní práce	9	0
Více se zamýšlím nad vzdělávacími potřebami dětí	9	0
Pracuji stále stejně	0	9
ŠVP je pro moji práci zbytečný, stačí mi RVP PV	6	3
Jinak - uveďte	0	0

Z odpovědí je prokazatelné, že učitelky kladně hodnotí přínos ŠVP pro svoji práci. Zajímavé je, že jej nepovažují za důležitý dokument. Pravděpodobně je tedy pro ně největším přínosem vlastní proces tvorby programu.

4.1 Verifikace a interpretace výsledků výzkumu

Předpoklad č. 1 - Týmová spolupráce zvyšuje zájem pracovníků na tvorbě smysluplného ŠVP

K tomuto předpokladu se vztahují otázky č. 1, 2, 3, 5 a 6 uvedené v dotazníku viz příloha č. 1.

Otázka č. 1 – Většina respondentek uvádí, že v MŠ pracuje více jak 30 let (67%). To je ukazatel nejenom dlouholeté praxe, ale i schopnost setrvat, vzájemně komunikovat, spolupracovat a udržovat dobré vztahy na pracovišti.

Otázka č. 2 – Nejčtenější odpovědí na tuto otázku bylo, že se učitelky na tvorbě ŠVP podílejí evaluací (21%), ale zároveň přispívají svými nápady a připomínkami. Žádná z respondentek neuvedla, že by se na tvorbě ŠVP nepodílela.

Otázka č. 3 – Každá respondentka uvedla několik možností, kde získávala informace k tvorbě ŠVP. Nejčastěji to bylo z kurikula 8 odpovědí (28%). V odpovědi „jiné“ uvedly, že absolvovaly odborné semináře. To je další ukazatel toho, že učitelky MŠ považují osobní kontakt a komunikaci při tvorbě ŠVP za velmi důležitou oblast pro svoji práci.

Otázka č. 5 – Všechny dotazované (100%) se jednoznačně shodly a uvedly, že vzájemná spolupráce na tvorbě ŠVP jim přinesla zkvalitnění jejich dosavadní práce a to zejména tím, že lépe dokáží vytvářet třídní vzdělávací program (25%), lépe hodnotit svou práci (13%) a jsou schopny evaluace (13%).

Otázka č. 6 – Žádná respondentka neuvedla, že by se při týmové tvorbě ŠVP vyskytly výraznější problémy. Tím dokládají, že týmová spolupráce je potřebná a nutná pro zkvalitnění nejen jejich pedagogické činnosti s dětmi, ale i pro vytváření a utužování dobrých vztahů na pracovišti.

Z výsledků šetření lze říci, že **PŘEDPOKLAD Č. 1 SE POTVRDIL.**

Předpoklad č. 2 - Zvolené techniky týmové práce jsou vhodné pro tvorbu ŠVP Paraplíčko.

K tomuto předpokladu se vztahují otázky č. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 a 18 uvedené v dotazníku viz příloha č. 1.

Otázka č. 8 – zde se respondentky ve většině odpovědí shodly (89%), že při tvorbě ŠVP jim byly srozumitelné pouze některé z technik (neměly povědomí o všech dostupných technikách týmové spolupráce).

Otázka č. 9 – Z nabízených technik měly respondenty systémem preferencí určit nejvhodnější techniky při tvorbě ŠVP. Jednoznačně nejlepší hodnocení získala technika brainstorming (na prvním místě jí uvedlo 8 dotazovaných). V pořadí druhou oblíbenou technikou je diskuse. Naopak za méně vhodnou metodu učitelky považují burz groups a roli play.

Otázky č. 10, 11, 12, 13, 14, 15 a 16 byly zaměřeny na hodnocení kladů a záporů každé jednotlivé techniky týmové spolupráce. Opět hodnotily systémem preferencí. Z výsledků je jednoznačné, že učitelky za velké klady v jednotlivých technikách považují možnost osobního kontaktu, vzájemná inspirace nápadů a odbourání psychických a sociálních bariér. Za nevyhovující považují horší orientaci při velkém množství nápadů, nízkou podporu vzájemné tvořivosti a neosobní komunikaci u některé z technik.

Otázka č. 17 – Zde měly dotazované preferovat techniku týmové spolupráce a to z těch, které byly využity při tvorbě současného ŠVP. Všechny 3 užití techniky byly preferovány zhruba na stejné úrovni, jen o málo lepší výsledek dosáhla technika brainstorming.

Otázka č. 18 – jednalo se o otevřenou otázku na níž respondentky nečastěji odpovídaly, že neví jakou jinou technikou by nahradily již techniky užití a shodly se, že techniky se kterými pracovaly jim vyhovovaly a nezaměňovaly by je za jiné.

Výsledky prokázaly, že techniky, které byly využity při týmové spolupráci na tvorbě ŠVP jsou vhodné pro případnou aktualizaci ŠVP MŠ Paraplíčko. Lze předpokládat, že jsou vhodné pro tvorbu školního programu na vícetřídních mateřských školách.

PŘEDPOKLAD Č. 2 SE POTVRDIL

Předpoklad č. 3 - Tvorba vlastního ŠVP pomáhá učitelkám v jejich práci s dětmi.

K tomuto předpokladu se vztahují otázky č. 4, 7 a 19 uvedené v dotazníku viz příloha č. 1.

Otázka č. 4 – Na otázku, zda se změnil přístup učitelek k dokumentu ŠVP jednoznačně potvrdily, že ano 9 (100%).

Otázka č. 7 – I na tuto otázku všech 9 (100%) dotazovaných odpovědělo, že si pravidelně zaznamenávají postřehy a nápady ze své práce. To dokládá, že učitelky mají zájem tvořit a spolupodílet se na případné aktualizaci ŠVP.

Otázka č. 19 – Opět se všechny dotazované 9 (100%) shodly, že ŠVP ovlivnil jejich odbornou práci s dětmi (lépe rozumí RVP PV, pochopily filozofii MŠ, lépe tvoří třídní vzdělávací program a hodnotí svou vlastní práci, zamýšlí se nad potřebami dětí a změnily svůj způsob práce s dětmi). Co však pozitivní výsledek do značné míry ovlivnilo je skutečnost, že většina učitelek (6) nepovažuje ŠVP za potřebný dokument a pro jejich práci by jim stačil RVP PV.

PŘEDPOKLAD Č. 3 SE POTVRDIL

Z pozice ředitelky si v rámci hodnotící činnosti ověřuji, nakolik učitelky využívají podněty zpracované v ŠVP. Mohu i v rámci svého pozorování potvrdit, že s ŠVP dobře pracují a je patrný jeho přínos pro jejich vlastní práci s dětmi.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo zjistit, zda týmová tvorba vlastního ŠVP má přínos pro vzdělávání v mateřské škole, jak jsou techniky týmové spolupráce při tvorbě ŠVP efektivní a jak tvorba ŠVP pomáhá pedagogům v jejich práci. V závěru práce lze konstatovat, že nastavený cíl byl naplněn. Teoretické kapitoly přináší poznatky získané na základě studia odborné literatury, jejíž seznam je uveden v závěru práce. V průběhu studia jsem narážela na definice vybraných pojmů z různých úhlů pohledu, což vyžadovalo hlubší zamyšlení se nad podstatou dané problematiky a hledání možností, jak ji uvést do praxe.

V praktické části bakalářské práce jsem ověřovala stanovené předpoklady pomocí dotazníkové metody. V průběhu zpracování mě napadaly další otázky, které by mohly být námětem pro další výzkum (například – Do jaké míry jsou na vzdělávacím procesu a tvorbě dokumentů zainteresovaní rodiče? Nakolik jsou učitelky obeznámeny s terminologií, s technikami týmové spolupráce? ...). V praktické části jsem zjistila, že učitelky za důležitější považují spíše vlastní proces tvorby než dokument jako takový. Ve svých odpovědích se zmiňují, že jako dokument by jim stačil RVP PV a vlastní proces tvorby by uplatňovaly v TVP. ŠVP je však ve své podstatě spíše na začátku své cesty ke skutečnému proniknutí do mateřských škol. Ve srovnání s bezmála čtyřiceti lety výchovných programů a osnov je sedm let od první tvorby ŠVP jen malým zlomkem času. Mnozí však již přijali výzvu změnit způsob své práce a nadále se obohacovat o poznatky nové, které do značné míry zkvalitní jejich výchovně vzdělávací činnost.

Na čem, případně na kom závisí další rozvoj vzdělávání v mateřských školách z hlediska každodenní práce? Dle mého názoru na každém jednotlivém učiteli, na přijetí jeho odpovědnosti a otevřenosti k novým cestám a způsobům, jak dobře naplňovat setkání s dětmi, jejich individuálními potřebami a možnostmi.

Seznam použité literatury

- Bečvářová, Z.: Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy. Portál, Praha 2010
- Bečvářová, Z.: Současná Mateřská škola a její řízení. Portál, Praha 2003
- Bruceová, T., Předškolní výchova. Portál, Praha 1996
- Buzan, T.: Mentální mapování. Portál, Praha 2010
- Čáp, J.: Psychologie výchovy a vyučování. Karolinum, Praha 1993
- Fichnová, K., Szobiová, E.: Rozvoj tvořivosti a klíčových kompetencí dětí. Portál, Praha 2007
- Grecmanová, H., Urbanovská, E.: Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠVP. Hamex, Olomouc 2007
- Havlíková, M. a kol.: Kurikulum zdravé mateřské školy. Portál, Praha 2001
- Horvátová, P.: Týmy a týmová spolupráce. ASPI, Praha 2008
- Kolajová, L.: Týmová spolupráce. Grada, Praha 2006
- Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy. VÚP, Praha 2006
- Merlin, V., Gillernová, I.: Psychologie pro učitelky mateřské školy. Portál, Praha 2010
- Opravilová, E., Gebhartová, V.: Rok v mateřské škole. Portál, Praha 2003
- Prášilová, M.: Projektování v mateřské škole. Hanex, Olomouc 2004
- Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J.: Pedagogický slovník. Portál, Praha 2009
- Rámcový program pro předškolní vzdělávání. VÚP, Praha 2005
- Sitná, D.: Metody aktivního vyučování. Portál, Praha 2009
- Spilková, V.: Proměny primárního vzdělávání v ČR. Portál, Praha 2005
- Svobodová, E. a kol.: Vzdělávání v mateřské škole. Portál, Praha 2010
- Svobodová, E.: Obsah a formy předškolního vzdělávání. Pedagogická fakulta JU, České Budějovice 2007
- Svobodová, E.: Tvorba a inovace školního vzdělávacího programu. RAABE, Řízení mateřské školy, Dr.RAABE, Praha 2008
- Školní vzdělávací program krok za krokem. Verlag Dashöfer, spol., Praha 2006
- Šmelová, E.: Mateřská škola - teorie a praxe I. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Délka práce v MŠ.....	42
Tabulka 2 - Podíl pracovníku na tvorbě ŠVP	43
Tabulka 3 - Zdroje informací k tvorbě ŠVP	43
Tabulka 4 - Změna přístupu během tvorby ŠVP	44
Tabulka 5 - Přínos spolupráce na ŠVP pro jednotlivé pracovníky	44
Tabulka 6- Výskyt problémů při týmové tvorbě ŠVP	45
Tabulka 7 - Zaznamenávání prostřehů při uplatňování ŠVP v praxi	45
Tabulka 8 - Srozumitelnost technik týmové práce při tvorbě ŠVP	46
Tabulka 9 - Preference jednotlivých technik při tvorbě ŠVP	46
Tabulka 10 - Nejméně srozumitelné techniky při tvorbě ŠVP	47
Tabulka 11 - Výhody brainstormingu	47
Tabulka 12 - Nevýhody brainstormingu.....	48
Tabulka 13 - Výhody banky nápadů	48
Tabulka 14 - Nevýhody banky nápadů.....	48
Tabulka 15 - Výhody myšlenkové mapy.....	49
Tabulka 16 – Nevýhody myšlenkové mapy	49
Tabulka 17 - Nejefektivnější techniky při tvorbě ŠVP.....	49
Tabulka 18 - Jak ŠVP ovlivnila práci jednotlivých pracovníků.....	50

Seznam grafů

Graf č. 1 - Délka práce v MŠ - absolutní četnost	42
Graf č. 2 - Absolutní podíl na pracovníků na tvorbu ŠVP	43
Graf č. 3 - Zdroj informací k tvorbě ŠVP.....	43
Graf č. 4 - Změna přístupu během procesu tvorby ŠVP - absolutní četnost	44
Graf č. 6 - Výskyt problémů při týmové tvorbě ŠVP - absolutní četnost.....	45
Graf č. 5 - Přínos spolupráce na ŠVP pro jednotlivé pracovníky - absolutní četnost	44
Graf č. 7 - Zaznamenávání prostřehů při uplatňování ŠVP - absolutní četnost	45
Graf č. 8 - Srozumitelnost technik týmové práce při tvorbě ŠVP - absolutní četnost.....	46

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

DOTAZNÍK PRO PEDAGOGY

Vážený respondente,

Jmenuji se Helena Turková Kubátová, jsem studentkou Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Žádám Vás o spolupráci při vyplňování tohoto dotazníku, který bude využit k účelům mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní. Pokud není uvedeno jinak, vámi vybranou odpověď zakroužkujte.

Děkuji za spolupráci.

1. Jak dlouho pracujete v MŠ?
2. Jakým způsobem jste se podílela na tvorbě ŠVP
3. Kde jste čerpala informace k tvorbě ŠVP
4. Změnil se váš přístup k tomuto dokumentu během procesu jeho tvorby
5. Jaký přínos pro vás měla spolupráce na novém ŠVP
6. Jaké problémy se vyskytly při týmové tvorbě vašeho ŠVP
7. Zaznamenáváte si postřehy při uplatňování ŠVP v praxi, pro případnou aktualizaci ŠVP
8. Byly vám před vlastní tvorbou ŠVP dostatečně srozumitelné jednotlivé techniky týmové práce
9. Která technika vám připadala nejvhodnější z pohledu tvorby ŠVP (seřad'te, 1 je nejvýhodnější)
 - Brainstorming (bouře mozků)
 - Snowballing (sněhová koule)
 - Banka nápadů
 - Burz Groups (bzučící skupiny)
 - Role Play (hraní rolí)
 - Carousel (kolotoč)
 - Dikuse
 - Debata
 - Mentální mapování (myšlenkové mapy)
10. Která technika vám připadala nejméně srozumitelná při tvorbě ŠVP (seřad'te, 1 je nejméně srozumitelná)
 - Brainstorming (bouře mozků)
 - Snowballing (sněhová koule)
 - Banka nápadů
 - Burz Groups (bzučící skupiny)
 - Role Play (hraní rolí)
 - Carousel (kolotoč)

- Diskuse
 - Debata
 - Mentální plánování (myšlenkové mapy)
11. Z techniky Brainstorming mi nejvíce vyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce vyhovuje)
- Vzájemná inspirace nápadů
 - Společná tvořivost všech zúčastněných
 - Možnost vyjádřit nahlas svůj názor a tím posilovat své sebevědomí
 - Zmapování problému v krátkém časovém úseku
12. Z techniky Brainstorming mi nevyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce nevyhovuje)
- Nejsem komunikativní typ
 - Nedostatek času při hledání vlastních nápadů
 - Projev negativních emocí
 - Špatná orientace ve velkém množství nápadů
13. Z techniky Banka nápadů mi nejvíce vyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce vyhovuje)
- Anonymita
 - Odbourání psychických a sociálních bariér (obava z kritiky, zamítnutí nápadů)
 - Možnost vyjádření velkého počtu nápadů písemnou formou
 - Neovlivnitelnost vlastních nápadů
14. Z techniky Banka nápadů mi nevyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce nevyhovuje)
- Malá podpora vzájemné tvořivosti
 - Nedostatek komunikace
 - Delší časový interval v rámci písemného zpracování
 - Není možnost projevit pozitivní, negativní emoce
15. Z techniky Myšlenkové mapy mi nejvíce vyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce vyhovuje)
- Intenzivní zabývání se řešeným problémem
 - Stručnost a jasnost vyjádření
 - Zmapování problému v krátkém časovém úseku
 - Přehledné shromáždění informací
16. Z techniky Myšlenkové mapy mi nejvíce nevyhovuje (seřad'te, 1 - nejvíce nevyhovuje)
- Špatná orientace v grafickém zpracování
 - Příliš podrobné zmapování situace
 - Neosobní komunikace mezi zúčastněnými
 - Stručné a strohé vyjádření myšlenky
17. Z využívaných technik, které byly použity při tvorbě ŠVP, považuji jako nejefektivnější (seřad'te, 1 - nejefektivnější technika pro vlastní tvorbu ŠVP)
- Brainstorming
 - Banka nápadů
 - Myšlenkové mapy
18. Kterou, pro vás nevyhovující techniku, byste při aktualizaci ŠVP nahradila technikou jinou (uved'te konkrétní techniku)

19. Jak ovlivnil ŠVP, na jehož tvorbě jste se podílela, vaši práci?

• Lépe rozumím RVP PV	ANO	NE
• Pochopila jsem filosofii naší MŠ	ANO	NE
• Lépe se mi tvoří TVP	ANO	NE
• Lépe se mi hodnotí vlastní práce	ANO	NE
• Více se zamýšlím nad vzdělávacími
potřebami jednotlivých dětí	ANO	NE
• Nijak, pracuji stále stejně	ANO	NE
• ŠVP je pro moji práci zbytečný,
postačí mi RVP PV	ANO	NE
• Jinak, uveďte jak		

Příloha č. 2

ŠVP MŠ PARAPLÍČKO

MATEŘSKÁ ŠKOLA PRACHATICE

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO
PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ**

„CO SE SKRÝVÁ V PARAPLÍČKKU“

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE:

Název školy: **Mateřská škola Prachatice
odloučené pracoviště Česká 674**

Sídlo: Česká 674, Prachatice 383 01

Zřizovatel: Město Prachatice

Ředitelka školy: Helena Turková Kubátová

Právní forma: příspěvková organizace

Počet tříd: 4

Kapacita školy: 112 dětí

Telefon: 388 316 571

e-mail: msprachatice@seznam.cz

Charakter školy: celodenní provoz 6.00 – 16.30

Součástí odloučeného pracoviště je školní jídelna

ŠVP byl projednán a schválen pedagogickou radou dne 30. října 2010.

Platnost ŠVP: 2010 – 2014

MOTTO:

Diane Loosmansová

Kdybych měla své dítě vychovat znovu,
Vybudovala bych pro něj nejdřív sebeúctu a pak teprve dům.
Prstem bych víc malovala a míň hrozila.
Méně bych ho opravovala a víc si s ním vykládala.
Nestarala bych se tak o učení, ale prostě bych se starala.
Chodila bych víc na procházku a pouštěla víc draků na provázku.
Přestala bych si hrát na vážnou, ale vážně bych si hrála.
Proběhla bych víc polí a viděla víc hvězd.
Víc bych ho objímala a míň s ním „válčila“ !
Viděla bych v žaludu častěji dub.
Nebyla bych přísná, ale přístupná.
Neučila bych ho lásce k síle, ale naučila bych ho síle lásky.

Dodatek: Nikdy nebudu moci vychovávat své dítě nebo děti znovu. Nikdy.
 Máme jen jedinou možnou příležitost, a to neopakovatelnou ...

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY:

V dubnu 2003 došlo ke sloučení čtyř škol v regionu města Prachatic. Vznikl jeden právní subjekt – Mateřská škola Prachatic se třemi odloučenými pracovišti a celkovou kapacitou 450 dětí.

Odloučené pracoviště Česká 674 je v provozu od 1. 9. 1977, je čtyř třídní s celkovou kapacitou 112 dětí. Do jednotlivých tříd jsou děti rozděleny podle věku. Škola je umístěna uprostřed panelákové zástavby. Tvoří ji pět pavilonů, které jsou propojeny hospodářsko-administrativními a provozními prostory. Jeden z pavilonů byl v době optimalizace škol přebudován na ordinaci dětské lékařky a část prostor užívá SOU Netolice. Právě tyto prostory nám v současné době, kdy navštěvují mateřskou školu silné populační ročníky, chybí. Těž chybí společná místnost pro učitele, jaká si sborovna, která by právě v těchto prostorech byla vhodná.

Areál školy obklopuje členitá zahrada plná vzrostlé zeleně, vybavená průlezkami, skluzavkami, houpačkami a dalšími herními prvky, které děti využívají při svých hrách a pohybových aktivitách. Každá třída má své pískoviště a terasu. Součástí MŠ je školní jídelna, která vaří i pro odloučené pracoviště Skalka, která je součástí MŠ a prádelna, ve které se pere pro všechna pracoviště MŠ.

V průběhu let 2006 – 2008 byl zrekonstruován exteriér školy (výměna oken, vstupních dveří u každé třídy, zateplení a odvodnění okolo jednotlivých pavilonů). V interiéru jsou potřebné úpravy, jako je nová elektroinstalace a nová svítidla, která zajistí světelnost dle platných norem. Nezbytná je i výměna podlahové krytiny v prostorech tříd.

Dostatečně velké prostory tříd umožňují vytvoření podnětného prostředí, center ke hrám i míst pro odpočinek. Každá třída má svůj vlastní vchod s prostornou terasou a šatnou. Hygienické zázemí pro děti je umístěno v sousedství tříd. V současné době, při maximálním počtu zapsaných dětí nevyhovuje hygienickým normám, je nutné v každé třídě navýšit počet WC a umyvadel o 1 ks. Každá třída má svou kuchyňku, s myčkou nádobí, kam mají přístup děti, které se mohou účastnit rozdělávání a přípravy stravy pro svou třídu. Také všechny pracovnice mají vytvořeny odpovídající zázemí. U každé třídy je šatna zaměstnanců, WC a sprchový kout.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU:

Při tvorbě ŠVP jsme vycházeli z možností a podmínek, které nám naše MŠ nabízí umístění sice v centru panelákové zástavby, ale v nedaleké blízkosti rozsáhlého lesa s nepřehlednými možnostmi a nabídkou trávit v přírodě maximum času po celý rok, velká zahrada, prostorové podmínky, uspořádání tříd a jejich vybavení, vlastní školní kuchyně/, ale i z potřeby vést děti ke zdravému životnímu stylu, aktivnímu způsobu života, pozitivnímu vidění světa a smyslu pro humor a naučit je prožít čas jinak, než sledováním televize, či vysedáváním u počítače. Ukázat jim, jaké krásy a dobrodružství v sobě skrývá příroda okolo nás, zprostředkovat jim poznání její moudrosti a zákonitostí a všechno to, co nemohou vidět z oken aut. V tomto směru pak doplnit a obohatit působení rodiny.

Náš vzdělávací program jsme nazvali:

„CO SE SKRÝVÁ V PARAPLÍČKU“

VIZE ŠKOLY

„škola plná pohybu, respektu a smysluplného obsahu učiva“

Naše cíle a záměry:

Záměrem našeho vzdělávacího programu je:

- ✓ Učit děti poznávat přírodu, vytvořit si k ní vztah, vážit si jí a umět ji chránit
- ✓ Učit děti vzájemné úctě, ohleduplnosti, respektování a spolupráci
- ✓ Vzbuzovat v dětech touhu po vzdělání a chuť objevovat a zkoumat svět
- ✓ Vést děti k samostatnosti nejen v sebeobsluze, ale i v uvažování, rozhodování a při řešení problémů
- ✓ Učit děti chránit si své psychické a fyzické zdraví

FILOSOFIE ŠKOLY:

Vytvořit dětem optimální podmínky k rozvoji jejich osobnosti, k získání vlastní identity, sebedůvěry a samostatnosti. Poskytnout dětem dostatek času na zkoumání problému, vznik myšlenky i tvorbu vlastních rukou. Zajistit, aby děti prožívaly šťastnou součastnost a byly dobře připraveny na budoucnost.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 VĚCNÉ PODMÍNKY

Budova mateřské školy je v dobrém technickém stavu, je po venkovní rekonstrukci. Velké prostory tříd umožňují vytvoření podnětného prostředí. Dětský nábytek, tělovýchovné nářadí a zdravotně hygienická zařízení jsou uzpůsobena potřebám dětí, jsou zdravotně nezávadná, bezpečná. Vybavení hračkami, pomůckami a materiálem je dobré, dle finančních možností. Nábytek je nízký, hračky jsou dobře přístupné dětem. V budoucnu budeme pokračovat ve vybavování tříd novým nábytkem. Při pořizování nových hraček a pomůcek se zaměříme na hračky podporující smysly, logické myšlení a rozvoj řeči.

Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě prostředí, dětské práce jsou přístupné rodičům i veřejnosti (pravidelné výstavy dětských prací ve spojovací chodbě školy).

Zahrada je rozsáhlá a vybavena tak, aby umožňovala dětem rozmanité pohybové aktivity. Děti v plné míře využívají průlezků, skluzavky, houpačky, další herní prvky a pískoviště. V letních měsících jsou využívány venkovní sprchy a mobilní bazény.

V příštím období se zaměříme na úpravu stávajících stromů a keřů, odstranění starých – dnes už nepřijatelných průlezků a vytvoření nových hracích center (dle požadovaných bezpečnostních a hygienických hledisek), dle finančních možností dokončíme oplocení školní zahrady.

Kuchyně je součástí mateřské školy, je vybavena nerezovým nádobím, nerez. stoly, některými novými elektrickými spotřebiči, dále je třeba vyměnit staré pečící trouby za konvektomat, nebo pečící trouby nové.

Prádelnu, která pere pro celou mateřskou školu, bude nutné dle finančních možností modernizovat.

Záměry:

- Postupná výměna starého nábytku za dětský
- Modernizace kuchyňských spotřebičů
- Vytvoření stinných zákoutí na školní zahradě potřebných v letních měsících
- doplnit a obměnit vybavení zahrady o nové prvky pro hry a dostatečné pohybové využití dětí odpovídající platným normám
- obnovení chodníků okolo areálu školy

- nové oplocení zadního traktu zahrady
- vybudování zapuštěného brouzdaliště
- oprava hřiště

4.2 ŽIVOTOSPRÁVA

Škola má vlastní školní jídelnu, kde se dětem i zaměstnancům připravují pokrmy dle zásad zdravé výživy. Dodržujeme pravidelný stravovací rytmus. Dětem je podávána dopolední přesnídávka, oběd a odpolední svačina. V průběhu celého dne mají děti možnost konzumovat nakrájené ovoce a zeleninu. U jídla mohou děti tiše rozprávět. Při svačině se děti obsluhují samostatně, malé děti mohou požádat o pomoc. Děti nejsou do jídla nuceny, nemusí dojídat a nemusí jíst to, co opravdu nemají rády. Naší snahou ale je, abychom děti motivovali natolik, aby chtěly jídlo alespoň ochutnat. O stravě a plánovaném jídelníčku jsou rodiče informováni na nástěnkách v šatnách. Jde nám o to, aby se děti naučily vnímat stolování i jako společenský akt, vedeme je k samostatnosti a zdravému životnímu stylu.

Dbáme na dodržování pitného režimu, v každé třídě je dětem k dispozici barel s čajem, ovocnou šťávou či pitnou vodou. Každé dítě má svůj vlastní hrneček, samo se obsluhuje, nebo požádá učitelku o pomoc. Učitelky jsou příkladem a vzorem, samy se snaží dodržovat pitný režim a pití dětem během dne připomínají.

Pohybové vyžití dětí probíhá denně nejen ve třídách, ale převážně na zahradě a venkovních terasách. Každá třída má přilehlou venkovní terasu, která je plně využívána jak k dennímu cvičení, tak ke stolování. V zimních měsících též využíváme tělocvičnu v nedaleké ZŠ a saunu, která je součástí odloučeného pracoviště Skalka.

Respektujeme potřeby spánku a odpočinku jednotlivých dětí, spací aktivity jsou upraveny dle individuálních potřeb. Do spaní děti nenutíme, na lehátko mohou pouze odpočívat. Jestliže neusnou, po krátkém odpočinku odchází do herny a stráví zbytek času podle svého uvážení, nebo činností nabídnutou učitelkou. Vždy však v tichosti a s ohledem na spící děti.

Záměry:

- V rámci zdravého životního stylu vést děti k potřebě aktivního způsobu života
- Naučit děti zdravému způsobu stravování

4.3 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY:

Jde nám především o to, aby se děti v MŠ cítily dobře, v bezpečí, v pohodě a aby čas zde strávený byl pro ně radostný a přínosný. Dbáme na to, aby se ke každému dítěti přistupovalo jako k jedinečné osobnosti, která má svá specifika.

Nově příchozím dětem nabízíme adaptační program, kdy rodiče mohou se svým dítětem pobývat nějaký čas ve třídě a účastnit se programu třídy. Tím si dítě snadněji zvyká na nové prostředí, lidi i zvyky.

Podporujeme děti v jejich spontánní i řízené činnosti, oceňujeme každý jejich pokrok a úspěch. Snažíme se v maximální možné míře využívat individuální přístup, který navozuje důvěru a rovnocenné partnerství, a to jak mezi pedagogem a dítětem, tak i mezi dětmi navzájem. Za současných podmínek (velký počet dětí na učitelku) je velice obtížné tuto zásadu individuálního přístupu naplňovat. Vzniklou situaci se snažíme řešit organizací provozu, kde upřednostňujeme delší překrývání učitelek při dopoledních činnostech. V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.

Při řešení konfliktů vedeme děti k samostatnosti, snažíme se o to, aby děti nebraly pedagoga jako někoho, kdo jejich vzájemný konflikt vyřeší. Přejeme si, aby děti braly učitelku jako partnera, kterého se neobávají požádat o radu. Vedeme děti k dodržování pravidel, která si společně stanoví, k soužití a kamarádským vztahům (ne vždy se nám daří, je nutná trpělivost a důslednost).

Pedagogové se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem, snaží se vytvořit kolektiv dobrých kamarádů.

Záměry:

- Vytvořit dětem prostředí důvěry a pohody, místo, kam budou rády chodit, aby čas prožitý ve společnosti kamarádů byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života
- Vést děti, aby si dokázaly vážit sebe pro to, co umí

4.4. PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ PODMÍNKY:

Personální a pedagogické podmínky jsou příznivé, všichni pedagogové splňují předepsanou kvalifikaci, stále se sebevzdělávají, využívají různých nabídek vzdělávacích institucí i získání nových poznatků a k seznamování se s novými trendy ve výchově a vzdělávání.

Rozvrh přímé pedagogické práce všech pracovníků je řešen tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem kvalitní pedagogická péče. Obě učitelky jsou přítomné při pobytu dětí venku a při činnostech náročných na organizaci. V době jejich nepřítomnosti dochází ke spojování tříd, zejména na odpolední činnosti, což není optimální. Doplnkové a zájmové aktivity jsou zajišťovány kmenovými učitelkami.

Kolektiv zaměstnanců mateřské školy tvoří:

- Ředitelka školy
- 8 pedagogických pracovníků
- 3 provozní pracovníce
- 5 pracovníků školní kuchyně
- Vedoucí školního stravování
- Ekonomka školy

Záměry:

- Minimalizovat spojování dětí
- Zavádět nové trendy ve výchově a vzdělávání do praxe

4.5. SPOLUPRÁCE S RODIČI A VEŘEJNOSTÍ:

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči se snažíme vytvářet vzájemnou důvěru, respekt a ochotu spolupracovat na základě partnerství. Chráníme soukromí rodiny. Hledáme neustále nové formy, jak vytvořit dobré komunikační kanály. Rodiče získávají organizační a vzdělávací informace prostřednictvím informační vitríny a nástěnek v šatnách jednotlivých tříd. Novinkou jsou internetové stránky. Vydáváme školní časopis „Paraplíčko“, kde rodiče najdou aktuální zprávy, připravované školní akce, fotografie a nechybí zde ani kvízy, hádanky, omalovánky a křížovky. Velice přínosná jsou všechna společná setkání a okamžiky, kdy nastává prostor, abychom zkonfrontovali působení

rodiny a naší činnosti. Nabízíme rodičům poradenský servis, pořádáme besedy s odborníky k otázkám výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Společně s rodiči připravujeme některé akce pro děti.

Podrobnosti k výkonu práv a povinností rodičů a podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů s pedagogickými pracovníky školy upravuje školní řád, který přílohou ŠVP.

Škola spolupracuje se všemi ZŠ ve městě, ZUŠ, knihovnou, DDM, ekologickým centrem Dřípatka.

Záměry:

- Podporovat rodinnou výchovu
- Hledat nové formy spolupráce s rodinou
- Zajistit dostatečnou informovanost o dětní ve škole, o RVP PV, ŠVP

4.6. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Přijímání dětí do mateřské školy se řídí platnou legislativou a směrnicí ředitelky školy, která stanovuje kritéria pro přijímání dětí. Blíže je přijímání dětí upřesněno ve vnitřním organizačním řádu mateřské školy, který je samostatnou přílohou ŠVP.

Škola se skládá z pavilonů, které jsou navzájem propojeny. Děti se scházejí vždy od 6.00 hod. do 6.30 hod. a odpoledne od 16.00 ve 4.třídě, od 6.30 hod. pak ve svých třídách. Toto uspořádání je vhodné z efektivního hlediska využití pedagogického potenciálu v době pobytu dětí v MŠ.

Příchod dětí není závazně vymezen a vychází z potřeb rodičů, doporučujeme však příchod do 8.00 hod., aby dítě nebylo ochuzeno o spontánní aktivity a volné hry, při kterých se nejvíce vytváří dětská přátelství a vzájemná spolupráce.

Jednotlivé třídy jsou homogenní, v nichž je denní řád rozvolněný a vychází z potřeb dětí, akceptuje nahodilé situace a respektuje zachování intervalů mezi podávanými jídly. Třídy naší mateřské školy jsou uspořádány tak, aby každé dítě našlo pro svou hru - ať už individuální nebo skupinovou - své místo. Též respektujeme, pokud se dítě nechce účastnit společné činnosti, může sledovat a nerušit ostatní.

Veškeré činnosti se snažíme mít do detailu promyšlené jak po stránce organizační, tak metodické a praktické. Při plánování jakékoliv činnosti, se snažíme popustit uzdu své fantazii, vžít se do role dítěte a začít si hrát, tvořit.

Víme že, hra v rolích dětem usnadňuje vyjadřovat své pocity a potřeby a rozvíjí se v nich schopnost chápat pocity a potřeby jiných. Napomáhá objevovat vlastní místo a poslání ve skupině i společnosti. Proto je cílem našich aktivit zaujmout děti v co možná největší míře a zároveň je hrou, činností, aktivitou učit.

V každé třídě je zařazeno 28 dětí, proto jsme museli požádat zřizovatele školy o udělení výjimky z počtu dětí. Tyto počty dětí sice kladou daleko větší nároky na práci pedagogů, je zatížen i kolektiv dětí, ale naší snahou je vyhovět největšímu počtu žádostí o přijetí, protože obec nepočítá s rozšířením MŠ.

Vydáváme školní časopis „Paraplíčko“, kde rodiče najdou aktuální zprávy, připravované školní akce, fotografie a nechybí zde ani kvízy, hádanky, omalovánky a křížovky.

5. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Obsah ŠVP v zásadě představuje integrovanou soustavu tematických celků, které jsou rámcové a rozpracovány v TVP se specifiky jednotlivých tříd.

Záměry a vzdělávací nabídka jsou pro pedagogy obecné, aby umožňovaly reagovat na diagnostiku třídy, na zkušenosti dětí, bylo možno využít nahodilých situací a prostoru pro kreativitu a další doplňkový program.

Třídní vzdělávací programy jednotlivých tříd vymezují specifika a podmínky, které vstupují do výchovně vzdělávací činnosti, určují pravidla soužití jednotlivých skupin dětí, naznačují vzájemné spolupůsobení učitelek jednotlivých tříd, volby metod a postupů evaluačního procesu a další potřebná specifika pro danou třídu.

HLAVNÍ TÉMATA:

1. „Kdo jsem já, kdo jsi ty“

„Barevné babí léto – aneb počasí ti napoví“

2. „S čerty nejsou žerty – aneb vánoce přicházejí po špičkách“

„Sněží, sněží potichu – aneb pojdte s námi do pohádky“

3. „Jak se budí jaro – aneb jaké je to u nás doma“

„K čemu jsou barevné kontejnery“

„Zdravičko, zdravím tě“

4. „Co umí jen sluníčko – aneb když se léto rozběhne strání“

„Ahoj, léto, ahoj, prázdniny“

Dílčí projekty

- Zdravé pískání na flétničku
- Seznamování s anglickým jazykem
- Předplavecký výcvik

5.1 “KDO JSEM JÁ, KDO JSI TY“

Skončily prázdniny, vrátili se kamarádi, škola opět ožila, zní zde výskání, projevy radosti, dovádění, smích, ale i pláč.

Přijel poštovský panáček a každému přivezl psaníčko, ve kterém píše: „Každý má své jméno, já, ty, on, ona. Kde jste? Budeme si hrát společně, pohybovat se mezi sebou, vnímat ostatní, respektovat jeden druhého. Poznáme si své věci, uložíme si je kam patří, umíme poprosit, poděkovat a pozdravit.“

Prostřednictvím adaptačních a seznamovacích her si usnadníme adaptaci na nové sociální a vzdělávací situace, seznámíme se s pravidly chování, se třídou a kamarády. Budeme podporovat dětská přátelství.

Žluté slunečnice volají „Přijďte k nám na návštěvu, zahrajeme vám s kamarádkami jeřabinkami, žaludovým panáčkem, jiřinkami, kaštánkem a modrými trnkami pohádku, jak na strnisku mezi poli zabloudilo kuřátko.“ Podzimní panenka nás zve do lesa, kde se z mechových bačkůrek umívají žluté lišky, puntíkaté muchomůrky a dědouškové hříbečkové.

Budeme si osvojovat jednoduché poznatky o životě, o přírodě a jejich proměnách. Navodíme činnosti k podnícení představ, paměti, jednání podle pokynů, rozhodování a samostatnosti.

BAREVNÉ BABÍ LÉTO – ANEB POČASÍ TI NAPOVÍ

Sluníčko ještě krásně hřeje, ranní rosa spouští duhové krádky po nitkách pavučin, pavouček Provazníček okukuje a očichává voňavá jablíčka, hrušky a švestky. Zajíček okusuje sladkou mrkvičku, veverka Zrzečka si pochutnává na jadérkách ze šišek a oříšků. Ježek dupe cupy dupy. Dědeček nemůže vytáhnout řepu. Poslední vlaštovka přilétla na smluvené místo a hledá své kamarády. Šedá myška vítá podzim na poli.

Vstoupíme do magického světa smyslů, zahrajeme si hry hmatové, sluchové, zrakové, čichové, chuťové. Rozšíříme si slovní zásobu, osvojíme si číselnou řadu, budeme si prohlubovat pracovní zručnost, rozvíjet fantazii a smysl pro barvy a tvar

Prostřednictvím příběhů s voňavým větrem, nespokojenou mlhou, kapičkami deště, barevnými listy a veselým paraplíčkem, či papírovým dráčkem se budeme seznamovat a počasím na podzim, co vidí dráček z modré výšky. Společně budeme prožívat chvílky pod paraplíčkem, či cestovat s rozpustilým mrakem dešťovákem oblohou.

V prožitkových hrách budeme využívat smyslových zkušeností, budeme se učit rozpoznávat řešit problémové situace.

V pohybových činnostech si budeme uvědomovat vlastní tělo. Rozvíjet verbální a neverbální komunikativní dovednosti, tvořivé myšlení a tvořivé sebevyjadřování. Budeme si osvojovat dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí.

Cíle tématu:

- Připravit prostředí tříd a okolí dítěte tak, aby přinášelo jeho osobní spokojenost a pohodu
- vést děti ke společné komunikaci, spolupodílení se na činnostech a rozhodnutích, stanovení společných pravidel, respektování se
- Vytvořit společná pravidla při stolování
- Reagovat na změny, rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se
- Podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte
- Podporovat poznávací schopnosti dětí a fantazii
- Spolupodílet se na svobodném rozhodování a odpovědnosti

Očekávané výstupy:

- Vyzná se v budově MŠ
- Zná cestu ke škole
- Ví, na koho se obrátit o pomoc
- Požádá, poprosí, poděkuje
- Nezneužívá ochoty druhých k pomoci
- Je hrdý na výsledky své práce
- V rizikových situacích dokáže říci ne, uniknout, svěřit se
- Ví, jak se mění počasí v průběhu roku
- Ví, že se čas měří na hodiny, dny....
- Posuzuje známé lidské aktivity z hlediska jejich důsledků pro další lidi a pro přírodu
- Soustředěně naslouchá čtení, vyprávění
- Chová se přátelsky ke všem dětem, neodsuzuje odlišnost
- Spontánně a s prožitkem zpívá, tančí, kreslí
- Při poznávání světa používá širokou škálu svých smyslů
- Uplatňuje fantazii při výtvarných a hudebních činnostech

Doplňkové aktivity:

- Výlety do okolí
- Podzimní hry na zahradě MŠ
- Výstava dětských výtvarných prací
- Pouštění draků
- Návštěva areálu Záchraného systému Prachatice
- Divadelní představení

5.2 „S ČERTY NEJSOU ŽERTY – ANEB VÁNOCE PŘICHÁZEJÍ PO ŠPIČKÁCH“

S čerty nejsou žerty, proto se musíme raději naučit několik básniček a písniček, vyrobit si masku čertíka, anděla, Mikuláše a být hodně, hodně hodní

Zimní večery jsou dlouhé a venku je nevlídno, tak si budeme vyprávět příběhy z minulosti. O Barborkách, o Lucinkách, o Mikulášských zvycích a tradicích. Uděláme si čertovské hrátky a obdarujeme se nadílkou. S čerty si prožijeme pořádné rejdní na čertovské diskotéce.

Prostřednictvím čertovských hrátek se budeme spolupodílet na společenském životě v MŠ. Při činnostech se budeme učit spolupracovat, akceptovat a tolerovat druhé v jejich názorech a jednáních. S čertovskými říkadly a básničkami si budeme rozvíjet řečové dovednosti. Kouzelný čertův měšec nás naučí porozumět věcem a jevům kolem sebe. Prožíváním příběhů s Lucinkou, Barborkou a Mikulášem se seznámíme hodnotami tradic v období začátku adventu.

Blížící se nejkrásnější svátky v roce – někdejší slavnosti zimního slunovratu, naše Vánoce. Přicházejí po špičkách a my budeme vyrábět ozdoby na stromeček, péct cukroví, poslouchat vánoční příběhy a učit se koledy. Zazpíváme si koledy, obdarujeme se dárečky, zaneseme nadílku zvířátkům do lesa a pak zapálíme poslední svíčku na adventním věnci.

Vánoční příběhy a pohádky nám pomohou naplňovat osobní spokojenost a pohodu v MŠ. Budeme podporovat chuť dětí tvořit a hrát vánoční příběhy o narození Ježíška prostřednictvím dramatických her a činností. Necháme děti svobodně jednat a zodpovídat za své jednání. Obohatíme děti o krásné prožitky při prožívání tradičních vánočních zvyklostí.

SNĚŽÍ, SNĚŽÍ POTICHU

Planeta Země, náš domov, živá a neživá příroda, pevnina, voda, stromy, rostliny, nic a nikdo neslyší jak sněží, ono totiž sněží potichu. Sníh je hebký, lehký, plný vzduchu a proto vypadá bílý. Čerstvě napadaný sníh vybízí k výtvarným projektům. Pohádkovou krajinu dokáží vykouzlit zmrzlé kapičky vody – jinovatka a rampouchy. Láká nás stavět sněhuláka, klouzat se, hrát si se sněhem. Den je krátký a noc dlouhá. Dědeček ztratil rukavičku, bude mu zima? Stopy ve sněhu prozrazují, že nás naši kamarádi zvířátka, ptáčky, srnky, zajáci hledají a chtějí něco dobrého na zub nebo do zobáčku.

Prostřednictvím zimních sportů se dozvíme co je vytrvalost, houževnatost, překonání překážek v životě i sportu, jak je důležité pomáhat si navzájem. Budeme vést děti k orientaci v prostoru, rovině, hledat rozdíly, třídit. Působit na rozvoj volního úsilí, soustředění, dokončit započatou činnost.

POJĎTE S NÁMI DO POHÁDKY

Haló, pane Karnevale, račte dále, račte dále. Vítáme vás v kouzelném světě hodných skřítků a zlých čarodějů. Princové, princezny, vodníci, víly a strašidla nás zvou do světa pohádek. Čáry máry, ťuk a jsme spisovatelé, herci, malíři a sochaři. Pomůžeme Popelce třídit hrách, čočku a kukuřici. Prince provedeme labyrintem k princezně a spočítáme všechny kamarády, které jsme po cestě potkali. Navštívíme maskarní bál, kde se pořádně vydovádíme.

Při činnostech budeme zdokonalovat jemnou motoriku, manipulaci s nůžkami, vyzkoušíme si různé výtvarné techniky. Seznámíme se s tradicemi masopustních zvyků. Poznáme a vyhodnotíme charakterové vlastnosti některých pohádkových hrdinů, vyslovíme si přání „Jací bychom chtěli být“

Cíle tématu:

- Vést k sociální soudržnosti, solidarity se slabším, empatii a připravovat se na život v multikulturní společnosti
- Vytvářet pocit radosti z obdarování někoho
- Vést k moudrosti skryté v pohádkách a příbězích, srovnat je se skutečným životem
- Upevňovat společenské návyky

Očekávané výstupy:

- Pozoruje okolí a hovoří o změnách
- Ví, že lidé jiných národností mají svá tradiční jídla, lidovou slovesnost, tradice, pohádky
- Ví, že se lidé různých kultur v něčem podobají a v něčem liší
- Umí zpívat písně, zná příběhy, které se vážou k určité tradici
- Třídí, řadí, uspořádává do celků předměty, obrázky, podle jejich podobnosti a odlišnosti
- Umí řešit bludiště
- Určí správně vzdálenost
- Hovoří o detailech
- Ví o nebezpečí zimy pro zvěř i pro člověka

- Dokáže odhadnout nebezpečí zimních sportů
- Poznává klasické a moderní pohádky
- Vede monolog i dialog, mluví „za někoho“

Doplňkové aktivity:

- Mikulášská nadílka
- Vánoční dílna s rodiči
- Vánoční koncert
- Veřejné vystoupení dětí
- Vánoční besídka
- Vánoční strom pro zvířátka
- Divadelní představení
- Návštěva muzea
- Dětský karneval
- Zápis nanečisto
- Návštěva ZŠ
- Přednáška PPP
- Zimní sportování

5.3 „JAK SE BUDÍ JARO – ANEB JAKÉ JE TO U NÁS DOMA“

Kudy zima utekla? Zůstaly po ní sněženky v trávě a potůčky plné vody. V zahrádce navštívíme žížalu i krtka a zahrajeme si na kouzelné semínko. Na dvorečku pomůžeme slepičce spočítat kuřátka a huse housátka. Přivítáme jaro s královničkou, utopíme Morenu a budeme vít věnečky, hrát kuličky a malovat velikonoční vajíčka.

Vypravíme se za Jarníčkem a prožijeme si jarní objevování s kamarádem Ferdou mravencem, který nám vysvětlí pojem „životní prostředí“ (tráva a život v ní, hory džungle ...).

Budeme se učit dokonaleji chápat svět, aktivně poznávat a objevovat neznámé, prožívat si příběhy a učit se v činnostech spolupracovat, spoluodpovídat a svobodně jednat.

V rozsahu dětských možností se budeme seznamovat s lidovými zvyky a tradicemi v souvislosti s vítáním jara a oslavou Velikonoc.

Když se to narodilo, bylo to jenom takové bílé nic, do hrsti se to vešlo, ale ažto to mělo pár černých ušisek a vzadu očásek, uznali jsme, že je to psisko, štěňátko. Kde má domov? Je doma u lidí, nebo volně v přírodě, u potoků, řek a nebo u rybníka? Když se to narodilo, bylo to jenom takové malé, rozkřičené a hladové, byl jsem to Já. Rostu jako z vody a už vím, jaké je to u nás doma. Víte, že každá maminka bývala jednou malinká? Narodila se mojí babičce a mému dědečkovi, ještě má sestru, moji tetu. Já mám také sestřičku Alenku. Jsme taková velká rodina a máme se moc rádi. Moji rodiče pracují a já chodím do školky.

Co to syčí, co to houká, mašinka si tiše brouká. Pojedeme, poplujeme, poletíme, do světa se podíváme. Prožijeme zábavné projížďky dopravními prostředky (doprava po silnici a po kolejích, doprava po vodě, ve vzduchu, doprava na zvířatech).

Při jednotlivých činnostech budeme posilovat důvěru ve vlastní osobu, posilovat citový vztah v rodině, navozovat přátelskou atmosféru. Budeme umět říct, co nám na chování druhých vadí. Zastaneme se slabšího. Budeme vnímat rozmanitost živé a neživé přírody. Navštívíme knihovnu. Osvojíme si povědomí o sounáležitosti s ostatním světem. Budeme vést děti k odpovědnosti za vlastní jednání v dopravních situacích.

K ČEMU JSOU BAREVNÉ KONTEJNERY?

Denně chodíme okolo barevných kontejnerů a ptáme se, k čemu slouží. Dříve než to společně zjistíme, musíme vědět co odpad je, jak se rozděluje, o jaké materiály se jedná. Tím si společně uvědomíme, jak je důležitá starost o naše okolí.

Tento tematický celek nás seznámí s novými pojmy a poznatky o materiálech předmětů, které nás obklopují v běžném životě. Poznáme jejich vlastnosti a možnosti. Naučíme se jak nakládat s odpady a kam s nimi, naučíme se je také třídit a přitom se seznámíme pojmem recyklace. Uvědomíme si, jak je důležité pečovat o své okolí, o prostředí ve kterém žijeme. Seznámíme se s možnými hygienickými riziky, které v souvislosti s odpady vznikají. Zapojíme se do projektu „Hliník do popelnice nepatří“

ZDRAVÍČKO, ZDRAVÍM TĚ

Narodilo se miminko a to jsem já. Já človíček z masa a kostí. Mám pohybové a trávicí ústrojí, mám orgány (srdce, mozek, žaludek). Zním části svého těla a pojmenuji je. Rostu a vyvíjím se. Zdravě jím, sportuji. Čistím si zoubky, umývám se, chráním si své zdravíčko. Jsem opatrný a předvídám nebezpečí. Jsem zdravý, cítím se dobře, mám zdravé sebevědomí, sebevnímání a zdravý pohled na svět. Jestliže mě nahlodá nějaký červíček – nemoc, navštívím pana doktora Datlíka a ten mě pomocí kouzelných bonbónků vyléčí. Příště budu opatrnější.

Pomocí činností se budeme seznamovat se zdravými životními návyky a postoji, osvojíme si dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody, osvojíme si poznatky o těle a jeho zdraví, rozlišíme jednotlivé fáze lidského života. V pohybových činnostech budeme podporovat rozvoj fyzické a psychické zdatnosti.

Cíle tématu:

- Vnímat okolní svět
- Porozumět proměnám v přírodě i u lidí
- Posilovat citové vztahy v rodině
- Podporovat ekologické myšlení dětí
- Uvědomovat si, co je pro zdraví škodlivé, umět odmítnout neznámé
- Pečovat o svou bezpečnost
- Posilovat a utužovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte

Očekávané výstupy:

- Ví, jak se mění příroda v průběhu roku
- Komentuje změny v přírodě
- Dovede popsat důsledky a rizika lidských činností pro životní prostředí
- Ví, proč se třídí odpad
- Dodržuje pravidla chování v přírodě
- K rostlinám a živočichům se chová s vědomím, že nesprávným zacházením mohou přijít o život
- Rozlišuje jednotlivé fáze lidského života
- Ochutnává a konzumuje jídla zdravé výživy
- Dovede slovně vyjádřit své potřeby i přání
- Nebojí se říci svůj názor
- Umí pojmenovat dopravní bezpečnostní rizika

- Zná některé autory dětských knih
- Zná lidové písně, říkadla, rýmovačky, povídky ...
- Zná lidové zvyky a tradice
- Dovede dokončit započatý příběh
- Používá různé výtvarné techniky
- Je zvyklé samo organizovat i účastnit se pohybových aktivit
- Chce se vyjádřit, ptát, naslouchat, porozumět se

Doplňkové aktivity:

- Velikonoční dílna s rodiči
- Návštěva knihovny
- Přírodovědná vycházka (Naučná stezka – Dřípatka)
- Oslava Dne Země
- Beseda s příslušníky policie
- Děti, pozor, červená – dopravní hrátky na dopravním hřišti za přítomnosti příslušníků policie
- Návštěva Planetária v Českých Budějovicích
- Divadelní představení
- Předplavecký výcvik
- Relaxace v solné jeskyni

5.4 „ CO UMÍ JEN SLUNÍČKO – ANEB KDYŽ SE LÉTO ROZBĚHNE STRÁNÍ“:

Sluníčko je celé zlaté, směje se a raduje, taky trochu čaruje. Vyčaruje barvy květů, z kterých včelky a čmeláčky vysávají sladký nektar. Motýlek babočka paví oko poletuje z květinky na květinku. Na rybníce žába kváče, u potoka žabák skáče. Křemílek a Vochomůrka zasadily semínko a zazpívali mu jarní písničku. Maminky mají svátek a my pro mě připravíme překvapení. Pojedeme na výlet, podíváme se do ZOO a do pralesa, zjistíme kudy běží voda a proč šumí les.

V prožitkových a poznávacích hrách budeme rozvíjet kultivovaný projev dítěte, popis situace a děje, co se mi líbí a proč. Budeme rozvíjet citové vztahy ke svým nejbližším a obdarujeme druhého. Zaměříme se na rozvoj estetického v sobě samém.

S kamarádem kosem i šnekem od lopuchu budeme poznávat zahrádku, rostlinky, i život broučků, pochutnáme si na dobrotách z jahod a třešní, se zvědavým čmelákem budeme prožívat zajímavá dobrodružství na letní louce. S kosíkem Pepíkem podnikneme výlety do blízkého okolí.

Budeme si osvojovat přiměřené praktické dovednosti, manipulační činnosti a jednoduché pracovní a sebeobslužné dovednosti. Budeme rozvíjet řečové a pěvecké dovednosti, rovněž smyslové vnímání. Přes hry budeme vytvářet základy kladných postojů k životu.

AHOJ, LÉTO, AHOJ, PRÁZDNINY:

Pohrajeme si s vodou, kamínky, se sluníčkem. Přes pohádku se dostaneme až k moři a prožijeme krásná dobrodružství s námořníky, poznáme vzdálené přístavy a zasníme se se zlatou rybkou, která nás zavede až na dno moře.

Zavoláme ahoj, léto, ahoj, prázdniny a rozloučíme se se školním rokem.

Budeme si hrát hry pro uvolnění a koordinaci pohybů, napodobovat rozmanité pohyby, rozpoznávat smysly. Záměrně naslouchat a vnímat různé sluchové podněty, vybavovat si smyslové zkušenosti v dramatické hře. Vstupovat do kontaktu s druhými – naslouchat jim a odpovídat. Seznámíme se s kvalitními uměleckými díly (př. od J. Žáčka, ...). Naučíme se prožívat příběhy prostřednictvím esteticko-výchovných a dramatických činností.

Cíle tématu:

- Podpořit rozvoj zdravého sebevědomí a sebedůvěry
- Nést za svobodné rozhodování vlastní odpovědnost
- Vnímat odpovědnost dnešního jednání a chování pro budoucnost
- Chtít rozumět okolnímu světu, tomu co vidí, slyší, hmatá, pociťuje

Očekávané výstupy:

- Dovede určit příčinu své emoce nebo nálady
- Vyjadřuje své představy pohybem, slovně, výtvarnými i hudebními činnostmi....
- Aktivně se účastní komunitního kruhu
- Projevuje se autonomně při tvořivých činnostech
- Je zvyklé klást otázky, když něco neví a dožadovat se odpovědi
- Přiřazuje k pojmům ráno, poledne, večer typické lidské činnosti
- Dokáže si uvědomit důsledky svého chování
- Chystá překvapení, obdarovává
- Uplatňuje fantazii při výtvarných a hudebních činnostech
- Vyhledává příležitost ke zpěvu a tanci
- Správně používá předložky před, za pod....
- Umí se orientovat v rovině i prostoru
- Určuje základní chutě
- Samostatně volí činnost, soustředí se na ni a samo se rozhodne, kdy skončí
- Raduje se s ostatními
- Rozvíjí humorné situace
- Neprosazuje se na úkor druhého
- Vypráví zážitky z cest do zahraničí

Doplňkové činnosti:

- Oslava Dne matek
- Výstava portrétů maminek „Moje maminka“
- Zápis dětí do MŠ – týden otevřených dveří
- Školní výlet
- Divadelní představení
- Oslava Dne dětí
- Zahradní slavnost s rodiči „Máme svátek, maminko“
- Rozloučení s předškoláky
- Indiánské léto – nocování v MŠ

6. TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Každá třída má vytvořen svůj třídní vzdělávací program, který je v souladu se ŠVP a RVP PV. Daná témata školního vzdělávacího programu nejsou dogma, jsou pouze vodítkem. Učitelky užívají situačního plánování

7. EVALUACE

Evaluační proces a jeho metody používají pedagogické pracovnice ne proto, aby hodnotily a srovnávaly dítě s „normou“, ale jde o to, aby zmapovaly, co dítěti jde, v čem je úspěšné, odhalily talent, zjistily, co činí dítěti problémy, kde má nedostatky a z toho vyvodily důsledky pro svoji další práci.

Individuální hodnocení dítěte musí vždy vycházet ze znalosti výchozího vývojového stupně dítěte a vzhledem k tomuto stupni pak je také hodnocen pokrok dítěte. Učitelky povedou o vývoji dítěte individuální záznamy, v pravidelných intervalech je budou vyhodnocovat za účelem dalšího plánování. Podoba, rozsah i forma těchto přehledů o rozvoji dítěte je na vlastní volbě učitelek s tím, že musí být účelná /viz TVP/. Vždy je však důvěrná a přístupná pouze pedagogům a rodičům dítěte.

Dalším důležitým hodnocením pedagogických pracovníků je hodnocení zachování a plnění souvztažností mezi RVP PV, ŠVP a TVP a tudíž realizace vlastní výchovně vzdělávací práce v souladu s RVP PV.

Pedagogičtí pracovníci budou vyhodnocovat zpracování TVP a jeho funkčnost optimalizovat vždy po skončení tematického bloku. Zkušenosti si budou předávat na pedagogických poradách a 2x ročně vyhodnocovat ředitelce školy.

System evaluace bude zpracován v třídních programech.

Použité metody hodnocení a evaluace:

- Pozorování, opakované pozorování
- Rozhovor s dítětem
- Rozbor herních aktivit
- Rozbor procesu učení
- Rozbor jazykových projevů – logopedická diagnostika
- Rozbor, analýza prací a výtvorů dětí
- Rozbor osobní dokumentace /osobní i rodinná anamnéza/

- Sociometrické metody – rozbor chování a jednání ve skupině, vztahy, postavení dítěte ve skupině apod.
- Konzultace s rodiči
- Konzultace s odborníky – spolupráce s PPP
- Analýza vlastní pedagogické aktivity
- Analýza spolupráce s kolektivem a spolupodílení se na společných činnostech v souvislosti se ŠVP
- Analýza školního roku jako podklad pro další práci

Zaměstnanci školy budou průběžně sledovat a vyhodnocovat funkčnost ŠVP vzhledem k zaměstnancům a dětem, vzhledem k požadavkům RVP PV.

Dále pak průběžně sledovat a vyhodnocovat respektování podmínek materiálních, hygienických, personálních, ochrany zdraví dětí (formou prověrek BOZP, PO, hygienických kontrol, revizí apod.).